

संक्षिप्त बुद्ध वंश

(प्रथम भाग)

अनुवादिका

अनगारिका धम्मवती

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाली भाषामा)

१. बौद्ध दर्शन
२. पञ्चशील
३. शान्ति
४. नारी हृदय
५. पटाचारा स्थविर चरित
६. बुद्ध शासनको इतिहास (भाग-१)
७. नेपाली ज्ञानमाला
८. बुद्ध र बर्हाको विचार
९. बौद्ध ध्यान
१०. लक्ष्मी (प्र. सं.)
११. उखानको कथा संग्रह
१२. बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
१३. वेस्सन्तर जातक
१४. सतिपट्टान भावना
१५. बौद्ध विश्वास (भाग-१)
१६. बौद्ध विश्वास (भाग-२)
१७. बौद्ध दर्पण
१८. महासतिपट्टान विपस्सना अन्तर्मुखी ध्यान
१९. सप्त रत्न धन
२०. सफलताको रहस्य
२१. धर्म : एक चिन्तन
२२. मानव महामानव
२३. निरोगी
२४. जातक कथा
२५. प्रज्ञा चक्षु
२६. तथागत हृदय
२७. सतिपट्टान विपस्सना
२८. बौद्ध प्रश्नोत्तर
२९. परित्राण (प्र. सं.)
३०. बुद्ध पुजा विधि कथा संग्रह (प्र.सं.)
३१. मैले बुझेको बुद्ध धर्म
३२. बुद्धको जीवनी र दर्शन
३३. आमा बाबु र छोराछोरी
३४. स्नेही छोरी
३५. परित्तसुत्त (पालि भाषा)
३६. मति राम्रो भए गति राम्रो हुनेछ
३७. बुद्ध र बुद्ध पछि
३८. "बुद्ध र बुद्ध धर्मको संक्षिप्त परिचय" र बुद्धको जन्मभूमि नेपालमा बुद्ध प्रति असहिष्णुता"
३९. अ. धम्मवती
४०. बौद्ध ज्ञान
४१. संक्षिप्त बुद्ध जीवनी
४२. मिलिन्द प्रश्न (भाग-१)
४३. मिलिन्द प्रश्न (भाग-२)
४४. श्रमण नारद
४५. मानव स्वभाव
४६. महास्वप्न जातक
४७. बुद्ध पुजा विधि र कथा संग्रह (द्वि. सं.)
४८. बौद्ध विश्वास (भाग-३)
४९. बुद्धको अन्तिम यात्रा(प्रथम भाग)
५०. लक्ष्मी (द्वि. सं.)
५१. सम्यक शिक्षा
५२. परित्राण (द्वि. सं.)
५३. धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको २५ वर्ष
५४. बुद्ध पुजा विधि , कथा संग्रह र परित्राण
५५. बुद्ध पुजा विधि र परित्राण

Dharmakirti Publication

(English)

1. Buddhist Economics and the Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar
4. " Dharmakirti in Nut shell"

संक्षिप्त बुद्ध वंश

(प्रथम भाग)

अनुवादिका
अनगारिका धम्मवती

प्रकाशकः

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन योष्ठी

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नघल

काठमाडौं

फोन : २२०४६६

बुद्धसम्बत् : २५४०

नेपाल सम्बत् : १९९७

विक्रम सम्बत् : २०५४

इस्वी सम्बत् : १९९७

प्रथम संस्करण : १५०० प्रति

कम्प्युटर टाईप सेटीङ्ग

भरत कृष्ण महर्जन

मुद्रक :

नील सरस्वती छापाखाना

लाजिम्पाट, काठमाडौं ।

फोन : ४१८०५४, ४२८१३९

धर्म वीरसिं तुलाधर

जन्म : ने. सं. १०४५ थिंलागा १३

(बि. सं. १९८२ साल पौष महिना)

मृत्यु : ने. सं १९९६ गुंलागा ३

(बि. सं. २०५३ भाद्र १५ गते)

धर्म दान

सुयातं नुगल्य् स्याकेगु, तसलं छुं धाय्गु व स्यंकेगु ज्या याय् मज्यू धका: थ:गु छुं नं वस्तु का:सां त्याग याना च्वनिम्ह, अले बुद्ध धर्म सम्बन्धि ज्ञान सकलसित वीमा:धका: इलय् ब्यलय् भन्ते, गुरूमापिं स:ता वहालय् बाखँ कंकेगु (धर्म देशना याकेगु) ज्याय् मन चंचं धा:म्ह जिमि श्रद्धेय अबुजु धर्म वीरसिं तुलाधर ने.सं. १९९६ गुलागा ३ (२०५३ साल भाद्र १५ गते) शनिवार खुन्हु ध्व संसारयात त्याग याना जिपिं सकलसित त्व:ता भाल ।

ने.सं. १०४५ थिलागा १३ (१९८२ साल पौष महिना) स जन्म जुया दीम्ह वय्कलं १३ दँया वाल्यकालं निसें हे दु:ख सिया थ: अबुयात ग्वाहालि याय् कथं छें त्व:ता केरूङ्ग भाया ब्यापारया जिम्मा कयादिल । केरूङ्गय् च्वना: ब्यापार जक मयासें थ:गु धर्म प्रतिया इच्छा पुवंकेत सँय् भाय्या अध्ययन दुग्यंका याना: बौद्ध धर्मया अध्ययन नं यानादिल । सँय् भाषं च्वया त:गु छुं नं बौद्ध धर्मया ग्रन्थ अनुवाद याना कनेगु ज्याय् वय्क: तसकं च्वन्त्या: । बौद्ध धर्म सम्बन्धि छुं नं खँ न्यनेत छें भाइपिन्त छुफुति हे अल्सी मचासे वाँलाक ध्वाथुइका छ्वय्गु कुत: यानादी, गवलें मला: मफु धका धयामदी । छें भतिचा फुर्सद दतिक हे थ:गु न्त्योने सुदु वयात बौद्ध धर्मया खँ ध्वाथुइक कना: ज्ञान बीगु पाखे कुत: यानादी । थथे बौद्ध धर्मय् दुनुगलं निसें श्रद्धा दुम्ह श्रद्धेय अबुजु धर्म वीरसिं तुलाधरया दकिलाया पुण्य तिथिस (वय्क:या इलय् ब्यलय् बाखँ कंकेगु इच्छा कथं) ध्व बाखँ सफू धर्मदान यानागु जुल । ध्व बाखँ

(क)

संफू पाखें ब्वमिपिसं बौद्ध धर्म सम्बन्धिं ज्ञान कया बुद्धं क्यना बिज्याःगु
निर्वाण प्राप्तिया लैय् न्ह्यब्बाय् फय्सा धका मनंतुना ।

जहानः- चन्द्रदेवी तुलाधर

काय, भौपिं

शिलरत्न - राजश्री
न्यूटनरत्न - अर्चना
पृथ्वी रत्न

मय्याय, जिलाजपिं

दयामन - उमेश "नेपाली"
पूर्णमिला - रोशन तुलाधर
प्रमिला - नविन ताम्राकार

छ्यपिं:- दीपेश, उत्पला, उत्कीर्णा व रौनक ।

Dhamma.Digital

(ख)

प्रकाशकीय

थुगु “संक्षिप्त बुद्ध बंश” सफू धर्मकीर्ति विहारया १३२ गूगु सफू खः
ध्व सफू बर्मी भासं अनुवाद जुयाच्चंगु “ संक्षिप्त बुद्ध वंश ” सफू स्वयाः
नेवाः भाषं संक्षिप्त रूपं अनुवाद यानातःगु खः ।

छन्हु पूर्णरत्न उपासकं बुद्ध पिनिगु परम्परा बुद्धवंश बाखं न्यनेमाल
धकाः प्रार्थना याःगु कारणं हथासं चमेली , पञ्जावती, कुशुम व
वीर्यवतीयात थुगु विषयबारे ब्वंकाः इमित हे किण्डोल निर्वाण मूर्ति
विहारे नं पालंपाः धर्म देशना याके छ्वया ।

धर्मकीर्ति विहारे नं वि. सं. २०५४ सालया गुंला लच्छि यंक ध्वहे
संक्षिप्त बुद्ध बंशय् आधारित नीच्याम्ह तथागतपिनि संक्षिप्त जीवनीया
वारे धर्मदेशना याना ।

थुगु धर्मदेशना व ब्वंकागु आधारे नेपाल भाषं च्वयातःगु थुगु
सफू असनया हर्ष बहाः (हाकु बहाः) या धर्मवीर तुलाधरया नामं
वयकःया जहान परिवारपिनि पाखें सफू प्रकाशनया लागि आवश्यक
आर्थिक सहयोग बियादीगु खः ।

उकें दिवंगत धर्मवीर साहु सुगती लाय्मा, साथे चन्दा दाता
जुयादीपिं वयकःया परिवारपिनि नं आयु आरोग्य कामना याना ।

बुद्धपिनि जीवनी ब्वंकाथे नेपालभाषां च्वयाः प्रेसे बीगुली
आवश्यक गुहाली ब्यूपिं चमेली, पञ्जावती , कुशुम व वीर्यवतीपिन्त
नं धन्यवाद दु । सफू पाय्छि इले छापे याना ब्युगुलिं प्रेम कृष्णयात नं
धन्यवाद दु ।

(ग)

धात्थेला फुक्क बुद्ध पिनिगु संक्षिप्त जीवनी छापे याय्
मफुनि । दातापिंस थःगु आर्थिक क्षमता अनुसार फक्को प्रकाशन
यानादीगु दु । थुकी समावेश ज्वीमफुगु बाँकी अंश मेपिं दातापिनि पाखें
लिपा प्रकाशन ज्वीतिनि ।

वि. सं. २०५४ भाद्र

धम्मवती सासन धज धम्माचरिय

धर्मकीर्ति विहार

वि. सं. २०५४

(घ)

विषय-सूची

<u>विषय</u>	<u>पृष्ठ</u>
१. २८ म्ह तथागतपिं	१
२. कल्प	२-७
- कल्पया प्रकार	
- अवधिया हिसाबं कल्पया विभाजन	
- बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु दुर्लभ	
- बुद्धपिं उत्पन्न ज्वीगु अनुसारं कल्पया नामाकरण	
- स्वंगू कोलाहल	
- २८ म्ह तथागतपिनिगु नामावलि	
३. सारमन्द कल्प	८-२४
- दीपंकर बुद्ध	
- गौतम बुद्ध ज्वीमह बोधिसत्त्व	
- यशोधरा ज्वीमह सुमीत्राया प्रार्थना	
४. सार कल्प	२५-२८
- कौण्डञ्ज बुद्ध	
- गौतम बुद्ध ज्वीमह बोधिसत्त्व	

५. सारमन्द कल्प

२९-३६

- मंगल बुद्ध
- मंगल बुद्धया विशेषता
- मंगल बुद्धया आशिका
- गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

६. सारमन्द कल्प

३७-४०

- सुमन बुद्ध
- गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

७. सारमन्द कल्प

४१-४५

- रेवत बुद्ध
- गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

८. सारमन्द कल्प

४६-४९

- शोभित बुद्ध
- गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

९. बर कल्प

५०-५३

- अनोमदस्सी बुद्ध
- गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

२८ म्ह तथागतपिं

२८ म्ह तथागतपिनिगु नामावली थुकथं खः ।

१. तण्हंकर बुद्ध	१५. सुजात बुद्ध
२. मेधंकर बुद्ध	१६. पियदस्सी बुद्ध
३. शरणंकर बुद्ध	१७. अत्थदस्सी बुद्ध
४. दीपंकर बुद्ध	१८. धम्मदस्सी बुद्ध
५. कोण्डञ्ज बुद्ध	१९. सिद्धत्थ बुद्ध
६. मङ्गल बुद्ध	२०. तिस्स बुद्ध
७. सुमन बुद्ध	२१. फुस्स बुद्ध
८. रेवत बुद्ध	२२. विपस्सी बुद्ध
९. सोभित बुद्ध	२३. सिखी बुद्ध
१०. अनोमदस्सी बुद्ध	२४. वेस्सभू बुद्ध
११. पदुम बुद्ध	२५. ककुसन्ध बुद्ध
१२. नारद बुद्ध	२६. कोणागमण बुद्ध
१३. पदुमुत्तर बुद्ध	२७. कस्सप बुद्ध
१४. सुमेध बुद्ध	२८. गौतम बुद्ध

(१)

कल्प

ध्व संसार धैगु उत्पत्ति व विनाशया धारे ब्बाँय् वनाच्चंगु खः । प्राकृतिक स्वभाव अर्थात अनित्यया नियमअनुसारं कल्प उत्थान जुजुं छसिकथं विनाश जुया वनी हानं छसिकथं उत्थान ज्वी । ध्व क्रम दिपा मदय्क निरन्तर रूपं न्त्याना वना हे च्वनी । धुकियात हे कल्प वा कल्प उत्थान व कल्प पतन धका धाई ।

मनुष्यपिनिगु विवेक, बुद्धि, धर्म चेतना, मेहेनत, शुद्धगु आचरण आदिं याना कल्प उत्थान जुया वई । धुकिं मनूतय्गु आयु म्हधिकः आदियात समेत प्रभाव याई । मनूतय्गु आयु धाहाँ वना असंख्य वर्ष तकक नं ध्यनी आचरण मनोवृत्ति आदि स्वच्छ निर्मल जुया धार्मिक सत्यताया आधारे मनूतय्गु समय संचालन जुया च्वनी ।

हानं मनूतय्गु हे कुकर्म, लोभ, क्रोध, मोह आदि दूषित मनस्थितिं याना मनूतय्गु आचरणयात जक दुराचरण याइगु मखु कि कल्प समेत नाश जुया पतन जुयावं वनी । धुकिया प्रभाव नं मनूतय्गु आयु व म्हधिकलय् समेतं लाई । मनूतय्गु आयु घटेजुया वना १० वर्ष तक नं जूवनी । म्हधिकः नं चीधिकः जुयावं वनी ।

कल्पया प्रकार

कल्प खुगु प्रकारया दु -

१. सार कल्प	२. मण्ड कल्प	३. वर कल्प
४. सारमण्ड कल्प	५. भद्र कल्प	६. सून्य कल्प

अवधिया हिसाव कल्पया विभाजनः

असंख्य आयु नसें १०

(दश) दँ तककया आयुयात	- आयु कल्प
आयुभर कल्प ६४ गू (पटक) या	- छगू (एक) अन्तर कल्प
६४ गू अन्तर कल्पया	- छगू (एक) असंख्य कल्प
४ गू असंख्य कल्पया	- छगू महाकल्प ।

बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु दुर्लभः

लोके बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु तसकं तसकं हे दुर्लभ खः । छम्ह बुद्ध उत्पन्न जुइत असंख्य कल्प तक जन्म जन्म पत्ति बुद्ध जुइत माःगु पारमिता धर्म पूर्ण ज्वीमा । पारमिता धर्म पूर्णयायगु धैगु अपु मजु अत्यन्त हे कठिन । अत्यन्त कठिनगु दुःख वःसां नं बुद्ध जुया बिज्याइपिं बोधिसत्वपिसं मने तःधंगु धैर्य धारणयाना पारमिता पूर्ण यानाबिज्याइ । थुकथं दुखसिया पारमिता पूर्ण यानाबिज्याःगु थःगु व्यक्तिगत सुखया नितिं मखु प्राणीपिन्त ध्व भयावह संसारे जन्म, रोग, वृद्ध व मृत्यु आदि दुखं मुक्त याना शान्तगु निर्वाण सुख बीया लागि हे खः ।

Dhamma.Digital

बुद्ध उत्पन्न ज्वी न्ह्यो कल्प न्हापां उत्थान ज्वी । कल्प उत्थान जुइत न्हापां पृथ्वी तस्सकं हे वास वःगु पलेस्वाँ ह्वया च्वनी । उगु पलेस्वाँया वास ब्रम्हलोक थ्यंक फैलेजुयावनी । पलेस्वाँया सुगन्धित वासं याना ब्रम्हापिं (देवतापिं) पलेस्वाँ ह्वयाच्वंगु पुखुली वया स्वःवैगु अवस्थाय् पलेस्वाँया द्योने बुद्धपिसं पुना बिज्याइगु चीवर व्हयाच्वंगु खंका थुगु चीवरयात इमिसं थःगु भूवने हे यंका सुरक्षा याना तइगु जुयाच्वन । उगु चीवर छजु जक लुया वःसा सार जुल, थुगु कल्प सार

जुल धका उगु चीवर ज्वना वनी । धुगु अनुसारं पलेस्वाँया छोने क्कयाच्चंगु चीवर स्वया व चीवरया संख्या अनुसारं धुगु कल्पय् ध्वःम्ह बुद्ध उत्पत्ती ज्वी धका कल्पयात नामाकरण याना वनी । हानं पलेस्वाँया छोने चीवर लुइके मफुत धाय्वं वा चीवर प्राप्त मजुल धाय्वं सून्य कल्प धका नामाकरण याना वनी । चीवरया रंग पलेस्वाँया थें हे गुलाफी रंग जुइ वा पलेस्वाँया केशरी थे म्हासुसे च्वंगु रंग ज्वी ।

बुद्धिं उत्पन्न ज्वीगु अनुसारं कल्पया नामाकरणः

छम्ह जक बुद्ध उत्पन्न ज्वीगु कल्पयात सार कल्प
 निम्ह बुद्धिं उत्पन्न ज्वीगु कल्पयात मण्ड कल्प
 स्वम्ह बुद्धिं उत्पन्न ज्वीगु कल्पयात वर कल्प
 प्यम्ह बुद्धिं उत्पन्न ज्वीगु कल्पयात सारमण्ड कल्प
 न्याम्ह बुद्धिं उत्पन्न ज्वीगु कल्पयात भद्रकल्प
 पारमि पुरेयाय् मफुगुलिं छम्ह हे बुद्धिं उत्पन्न ज्वी मफुगु
 कल्पयात सून्य कल्प

भगवान बुद्ध कना बिज्याना तःगु अनुसारं २८ म्ह तथागतपिं थुपिं न्यागू कल्पे छम्ह, निम्ह, स्वम्ह, प्यम्हयाना उत्पन्न जुया बिज्याय् धुंकल । वसपोल शाक्यमुनि बुद्ध कना बिज्यागु कथं विभिन्न कल्पे उत्पन्न जुया बिज्याना देव मनुष्य व ब्रह्मापिन्त दुःखं मुक्त याय्गु लं क्यना बिज्यापिं तथागतपिं थथे खः ।

क्र.सं.	बुद्धपिनिगु नां	कल्प
१.	तण्हकर बुद्ध	सारमण्ड कल्प
२.	मेघंकर बुद्ध	"
३.	शरणंकर बुद्ध	"
४.	दीपंकर बुद्ध	"
५.	कोण्डञ्ज बुद्ध	सार कल्प
६.	मङ्गल बुद्ध	सारमण्ड कल्प
७.	सुमन बुद्ध	"
८.	रेवत बुद्ध	"
९.	सोभित बुद्ध	"
१०.	अनोमदस्सी बुद्ध	वर कल्प
११.	पद्म बुद्ध	"
१२.	नारद बुद्ध	"
१३.	पद्मूत्तर बुद्ध	सार कल्प
१४.	सुमेध बुद्ध	मण्ड कल्प
१५.	सुजात बुद्ध	"
१६.	पियदस्सी बुद्ध	वर कल्प
१७.	अत्यदस्सी बुद्ध	"
१८.	धम्मदस्सी बुद्ध	"
१९.	सिद्धत्थ बुद्ध	सार कल्प
२०.	तिस्स बुद्ध	मण्ड कल्प
२१.	फुस्स बुद्ध	"
२२.	विपस्सी बुद्ध	सार कल्प
२३.	सिखी बुद्ध	मण्ड कल्प
२४.	वेस्सभू बुद्ध	"
२५.	ककुसन्ध बुद्ध	भद्र कल्प
२६.	कोणागमण बुद्ध	"
२७.	कस्सप बुद्ध	"
२८.	गौतम बुद्ध	"
२९.	मैत्री बुद्ध (भविष्ये विज्याईम्ह)	"

(५)

दीपंकर बुद्ध स्वया न्हापायापिं बुद्धपिं तणहंकर बुद्ध, मेधंकर बुद्ध व शरणंकर बुद्धपिनिगु जीवनी बारे बुद्ध-वंशय् छुं नं व्याख्या याना तःगु मद्दु । छायाधाःसा दीपंकर बुद्धं वर्तमान शाक्यमुनि बुद्ध जुया बिज्याइम्ह सुमेध ऋषियात भद्रकल्पे बुद्ध हे ज्वी धका भविष्यवाणी याना बिज्यात । अले दीपंकर बुद्धया पाले नसें वसपोल बोधिसत्त्व धका म्हसिकल । उकिं दीपंकर बुद्धयात हे विशेष महत्त्व बियातःगु खः । भीगु देश नेपालय् नं बौद्ध संस्कृति, बौद्ध परंपराया अध्ययन याना स्वेबले नं दीपंकर बुद्धयात हे विशेष महत्त्व बिया पूजा याना तःगु खनेदु । उदाहरणया लागि काठमाडौं उपत्यका दुने बुद्धपिनिगु पूजा याईगु अवस्थाय् सम्यक पूजा याइबले दीपंकर तथागतयात निं न्हापालाक पूजा याईगु परंपरा थौं तक नं दनि ।

स्वंगू कोलाहल

कल्प कोलाहलः

चव्य उल्लेख जुया चवंगु खुगू कल्पत मध्ये छगू कल्प पतन जुया वनेत एक लाख वर्ष न्त्यवनसें हे कल्प कोलाहल धका कोलाहल ज्वी । ध्व कोलाहल छगू पतन जुइ त्यंगुया सूचना खः ।

पतन ज्वीत्यंगु सूचना ब्यवइम्ह कामधातुया लोहब्यूह नां जुया च्वंम्ह छंम्ह देवता बया एक लाख वर्ष लिपा थुगु कल्प पतन ज्वीन अले हानं न्हूगु कल्प शुरु ज्वी, कल्प पतन जुया प्राणीपिसं दुःख सित्यंगु थुगु अवस्था जुया च्वन धकाः धाःवई ।

कल्प स्यनेत लखं चुइका नं कल्प स्यनावनी । मी नया नं कल्प स्यना बनी । फसं नं कल्प नाश ज्वी । उकिं लोह-ब्यूह नां जुया च्वंम्ह देवता बया थःगु सँ फँ फँ तया ह्याउँगु वस्त्र पुना खो खो हानं थःगु

२८ म्हा तथागतपिनि

क्र. सं.	बुद्ध पिणिनु नां	कल्प	प्रथम सम्मेलन पिण्डपिणिनु संख्या	बोधिसत्त्व	जन्मभूमि	शिला व जाल	माला	अध्यायक पिण्ड
१.	राहंकर बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	X	X	रम्भावती	सुदेव राजा धेकीय	सुशेधा अग्रमहातानी	पिण्ड सुमान्त स्वधिर व पिण्ड तिस्र स्वधिर
२.	मेघंकर बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	X	X	रम्भावती	सुतन् राजा धेकीय	सुजाला अग्रमहातानी	पिण्ड भद्र स्वधिर व पिण्ड सुमद स्वधिर
३.	सराणंकर बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	X	X	उत्तर	उत्तर राजा धेकीय	उत्तरा देवी अग्रमहातानी	पिण्ड सुदेव स्वधिर व पिण्ड धम्मसत्त स्वधिर
४.	कौण्डिन्य बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	X	X	मेघना	सुदत्त राजा	सिरीमा देवी अग्रमहातानी	पिण्ड शरण स्वधिर व पिण्ड प्रावित्त स्वधिर
५.	मंगल बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	दशा ब्राह्म व.	अतुल नागराजा	विपुला राजा	विपुला देवी अग्रमहातानी	विपुला देवी अग्रमहातानी	पिण्ड वरुण स्वधिर व पिण्ड वट्ठमहेव स्वधिर
६.	सुभान बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	दशा ब्राह्म व.	अरिदेव वाट्ठमण	सुशम्भा राजा	शेखोषा देवी अग्रमहातानी	सुशम्भा देवी अग्रमहातानी	पिण्ड असम स्वधिर व पिण्ड सुजेव स्वधिर
७.	रेवत बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	असंख्य	सुजाला वाट्ठमण	सुशम्भा	असमा देवी अग्रमहातानी	असमा देवी अग्रमहातानी	पिण्ड शाल स्वधिर व पिण्ड उपाशाण स्वधिर
८.	सोभित बुद्ध	सारपाण्ड कल्प	एक अरव	देव राक्षस	चन्द्रावती	असमा देवी अग्रमहातानी	असमा देवी अग्रमहातानी	पिण्ड शराल स्वधिर व पिण्ड वितीपित स्वधिर
९.	अनोमस्सी बुद्ध	वर कल्प	आठ लाख	सिंहि साधु	चम्पक	असमा देवी अग्रमहातानी	असमा देवी अग्रमहातानी	पिण्ड देवक स्वधिर व पिण्ड सुजाल स्वधिर
१०.	पद्म बुद्ध	वर कल्प	दशा ब्राह्म	जटिल महाजन	चन्द्रावती	सुदत्ता देवी अग्रमहातानी	सुदत्ता देवी अग्रमहातानी	पिण्ड शरण स्वधिर व पिण्ड सत्त्वकाम स्वधिर
११.	नाद बुद्ध	वर कल्प	दशा ब्राह्म	अट्टि महाजन	हंसवती	अनन्द राजा	अनन्द राजा	पिण्ड सुदत्त स्वधिर व पिण्ड सुदेव स्वधिर
१२.	पद्मवत्तर बुद्ध	सार कल्प	दशा ब्राह्म	जटिल महाजन	सुशम्भा	उगत राजा	उगत राजा	पिण्ड पालित स्वधिर व पिण्ड तत्त्वती स्वधिर
१३.	सुभेध बुद्ध	माण्ड कल्प	एक अरव	जट मावक शाट्ठमण	सुशम्भा	सुदत्त राजा	सुदत्त राजा	पिण्ड सुदत्त स्वधिर व पिण्ड सुदेव स्वधिर
१४.	सुजाल बुद्ध	माण्ड कल्प	साठी हजार	कसंप वाट्ठमण	सुशम्भा	साल राजा	साल राजा	पिण्ड सुदत्त स्वधिर व पिण्ड सुदेव स्वधिर
१५.	पियदत्ती बुद्ध	वर कल्प	दशा ब्राह्म	कसंप वाट्ठमण	सुशम्भा	साल राजा	साल राजा	पिण्ड सत्त स्वधिर व पिण्ड उपसत्त स्वधिर
१६.	अत्थारसी बुद्ध	वर कल्प	अठान्नाब्दे लाख	सुसीम तपस्वी	शरण	उदेन राजा	उदेन राजा	पिण्ड पद्म स्वधिर व पिण्ड पुनसदेव स्वधिर
१७.	धम्मदत्ती बुद्ध	वर कल्प	एक अरव	इन्द्र देवराज	वेभार	वत्तस्य राजा धेकीय	वत्तस्य राजा धेकीय	पिण्ड सत्त स्वधिर व पिण्ड सुगीत स्वधिर
१८.	सिद्ध बुद्ध	सार कल्प	दशा लाख	मंगल श्रेष्ठि	शरण	उदेन राजा	उदेन राजा	पिण्ड सत्त स्वधिर व पिण्ड पुनसदेव स्वधिर
१९.	सिद्ध बुद्ध	माण्ड कल्प	एक अरव	सुजाल श्रेष्ठि	शरण	वत्तस्य राजा	वत्तस्य राजा	पिण्ड वट्ठमहेव स्वधिर व पिण्ड उरुय स्वधिर
२०.	पुत्र बुद्ध	माण्ड कल्प	एक लाख	विजितानी राजा	शरण	वत्तस्य राजा	वत्तस्य राजा	पिण्ड सुगीत स्वधिर व पिण्ड धम्मसत्त स्वधिर
२१.	निपत्ती बुद्ध	सार कल्प	असंखी लाख	अतुल नागराजा	अग्नीमा	सुपातित राजा	सुपातित राजा	पिण्ड अग्नीय स्वधिर व पिण्ड संभव स्वधिर
२२.	सिद्धी बुद्ध	माण्ड कल्प	एक लाख	अरिदेव राजा	वत्तस्य राजा	अग्नीमा	अग्नीमा	पिण्ड खण्ड स्वधिर व पिण्ड तिस्र स्वधिर
२३.	वेस्सय बुद्ध	माण्ड कल्प	असिस् लाख	अरिदेव राजा	वत्तस्य राजा	सुपातित राजा	सुपातित राजा	पिण्ड सोण स्वधिर व पिण्ड उत्तर स्वधिर
२४.	ककुसुत्थ बुद्ध	भद्र कल्प	चालिस हजार	सुदत्त राजा	अग्नीमा	अग्नीमा	अग्नीमा	पिण्ड विदुर स्वधिर व पिण्ड संविच स्वधिर
२५.	कोणारमण बुद्ध	भद्र कल्प	तीस हजार	पवत राजा	ज्योतिषाल वाट्ठमण	अग्नीमा	अग्नीमा	पिण्ड विपत्त स्वधिर व पिण्ड उत्तर स्वधिर
२६.	कस्य बुद्ध	भद्र कल्प	वीस हजार	ज्योतिषाल वाट्ठमण	ज्योतिषाल वाट्ठमण	अग्नीमा	अग्नीमा	पिण्ड तिस्र स्वधिर व पिण्ड आट्ठण स्वधिर
२७.	गौतम बुद्ध	भद्र कल्प	बाइसय पचास	सिद्धय कुमार	तुकिनी, नेपाल	अग्नीमा	अग्नीमा	पिण्ड सापीउव स्वधिर व पिण्ड महावीर स्वधिर

ल्हातं खोबि हु हूँ तस्सकं कुरुप भेष याना अत्यन्त विरह याना सूचना बिया चाचाहिला च्वनी । ध्व कल्पविनाश ज्वीन भीपिं सकलें पतन ज्वीन । भीके धर्मचित्त तनावन । उकिं हे पासापिं ! भीपिं सकसिननं मननसें चायूका बिबेक दयूका धर्मचित्त उत्पन्न यायूमाल, परस्पर मैत्री, सहयोग, मांबौपिन्त सेवा यायेगु, थकालीपिन्त गौरब तयगु आदि यायगु हथाय् जुल धका उमह देवतां सूचना ब्यूवइ । थुकियात कल्प कोलाहल धाइ ।

बुद्ध कोलाहल:

हजार वर्ष लिपा लोके बुद्ध उत्पन्न ज्वी धका नं कोलाहल जुई । ध्व सूचना लोकपाल देवता वया हजार वर्षलिपा मनुष्य लोके बुद्ध उत्पन्न ज्वीन धका सूचना ब्यूब्यू चाचाहिला ज्वी । ध्व खँ सम्पूर्ण देवतापिसं देवलोके च्वना बिज्याना च्वंम्ह बोधिसत्त्वयात थुकथं प्रार्थना या: बनी - " हे बोधिसत्त्व । छःपिं याकनं बुद्ध ज्वीत मनुष्य लोके बिज्याहुँ । छःपिसं दुःखसिया पारमिता पुरेयाना बिज्यागु दिव्य सुख भोग यायत मखु, बुद्ध जुया प्राणीपिन्त दुःखं मुक्त यायत खः ।" थुकियात बुद्ध कोलाहल धाई ।

चक्रवर्ती कोलाहल:

शयवर्ष लिपा लोके चक्रवर्ती जुजु उत्पन्न जुई धका नं देवतापिसं हे चाचाहिला हाला ज्वी । थुकियात चक्रवर्ती कोलाहल धाई ।

सारमन्द कल्प

४. दीपंकर बुद्ध

दीपंकर बुद्ध नीच्याम्ह तथागतपिं मध्ये प्यम्हम्ह बुद्ध खः । थुगु भद्र कल्पं प्यांगू असंख्य व छगू लाख कल्प न्हापा सारमन्द कल्पय् तण्हंकर बुद्ध, मेधंकर बुद्ध व शरणंकर बुद्ध आदि स्वम्ह लोकनाथ बुद्धपिं उत्पन्न जुया विज्यात । शरणंकर बुद्ध परिनिर्वाण जुया विज्याय् धुंकाः मनूतय्गु आयु १ लाख वर्ष दुबले भविष्ये गौतम बुद्ध ज्वीम्ह सुमेध ऋषी (बोधिसत्त्व) यात बुद्ध ज्वीतिनि धकाः नियत ब्याधि (भविष्यवाणी) याना विज्याइम्ह दीपंकर तथागत पारमी धर्म पूर्ण जुयाः लोके बुद्ध जुयाविज्यात ।

वसपोल बुद्धं नं न्हापा न्हापायापिं बुद्धपिसं थें हे पारमिं पूर्ण जुयाः तुसिता भुवने समय मत्योतल्ले च्वना विज्यानाः बोधिसत्त्वपिन्सं बुद्ध ज्वीत जन्म काय् न्ह्यो स्वया विज्याय् माःगु पञ्च महाविलोकन स्वयाविज्यात ।

बुद्ध जुयाः जन्म ज्वी न्ह्यो बोधिसत्त्वं बिचाः याना विज्याइगु न्यागू तत्त्वत (पंचमहाविलोकन) थुकथं खः :-

- (१) समय काल – मनूतय्गु आयु सच्छि दै (सय वर्ष) निसें छगू लाख दै (एक लाख वर्ष) या बिचय् ज्वीमाः ।
- (२) दीप – जम्बुद्विप ज्वीमाः ।
- (३) देश – मध्य देश (बर्तमान उत्तर भारत) जःखः ज्वीमाः ।
- (४) कुल – ब्राम्हण अर्थात् क्षेत्री कूल ज्वीमाः ।
- (५) मातु आयु परिच्छेद – भिला व न्हय्न्हु जक आयु बाकी दनिम्ह मां ज्वीमाः , शीलं परिपूर्णम्ह ज्वीमाः ।

थुपिं न्यागू अंगं युक्त जुयाच्चंगु अवस्थाय् वसपोल बोधिसत्त्व उत्तरा नक्षत्रं युक्त जुयाः बन्धुमती नगरे सुदेव महाराजया कूले वसपोलया अग्र महारानी सुमेधाया गर्भे च्वं बिज्यात । दीपंकर बोधिसत्त्व गर्भे च्वं बिज्यासें निसें सुदेव महाराजां थः अग्र महारानी सुमेधायात आर क्षा याइपिं आपालं रक्षकपिं तयाबिल । फ़िला गर्भे च्वने धुसेंलि बत्तिस महापुरुष लक्षणं युक्त जुयाः दीपंकर कुमार जन्म जुया विज्यात । उगु अवस्थाय् आपालं भूमि कम्प जुल । राजकुमार तःधिकः जुसेंलि वसपोलयात स्वंगू ऋतुयात योग्य जूगू स्वंगू दरवारतनं दय्का बिल । इपिं स्वंगू दरवारत थुकथं खः—

- (१) हंस पासाद
- (२) मयूर पासाद
- (३) क्वञ्ज पासाद

अनलि बैशजाया वसेंलि वसपोलनापं छगू लाख सेविकापिं सहित पद्मा देवीयात युवराज्ञी यानाः बिबाह यानाविल ।

स्वंगू दरवारे वसपोल दीपंकर बोधिसत्त्वं थःगु इच्छा अनुसार पञ्चकाम सुख भोग यायां फ़िदोल दँ (१० हजार वर्ष) नाघे जुल । वसपोलया रानी पद्मादेवी पाखें उसभ खण्ड धयाम्ह काय् छम्ह नं जन्म जुल । छन्हु वसपोल बगैचाय् चाःह्यू विज्याःबले बुढा-बुढी, रोगी, सीम्ह मनू व भिक्षु आदि प्यंगू निमित्त खनाः विरक्त जुया विज्यात । अनलि वसपोल चेप्यदोल (८४ हजार) किसि गयावःपिं थः परिवारपिं सहित बगैचाय् पिहाँ विज्यात । बगैचाय् थ्यनेवं विश्वकर्मा देवपुत्र वयाः वसपोलयात अनेक प्रकारं छाय्पिया विज्यात । अनं वसपोल बगैचाय् दुहाँ विज्यानाः तःगोगु ल्वहँतय् मुलपतिं थ्यानाः फ्यतुना विज्यात । उगु अवस्थाय् वसपोलयाके जन्म, जरा, ब्याधी व मरण खनाः विरक्तगु मन उत्पन्न जुयावल । अबले सुद्धावास भूवनं अरहन्त ज्वी धुंकूम्ह ब्रह्मा

(९)

वयाः दीपंकर कुमारयात अष्ट परिष्कार ब्यूवल । अले वसपोलं व चीवर
 त्यागीपिसं पुनीगु धायसाथ थःगु सँ थःगु हे तरवारं त्वाःल्हानां चीवर
 कयाः पुनाविज्यात । त्वाल्हाय् धुंगु सँ आकासय् वांछ्ववया विज्यात । इन्द्र
 देवतां व सँयात लुँयागु थले फयाः स्वंगू योजन दुगु इन्द्रनीला धयागु
 ल्वहंया घोने स्थापना यानाः त्रायतिस देवलोके मुकुट चैत्य दयकल ।
 बोधिसत्त्व दीपङ्करं थःगु सँ त्वाल्हानां चीवरं पुने धुंका न्हापायागु गृहस्थी
 वशत्र आकासयत्तुं वांछ्ववयाविज्यात । उगु गृहस्थी वशत्र ब्रम्हां हे यंकाः
 ब्रम्हलोकया सुद्धावास भूवने भिंनिगू योजन दुगु चैत्य दयकाः स्थापना
 यानातल । दीपंकर बोधिसत्त्व प्रब्रज्या जूगु खनाः वसपोल नापं बगैचाय्
 चाःट्यूवःपिं भिगू लाख मनूतनं वसपोलया सेवा याय्गु लागि त्यागी
 जुल ।

दीपङ्कर बोधिसत्त्वं वहे बगैचाय् भिला तक दुष्कर चर्या यानाः
 दँहे मदँसे ध्यान यानाविज्यात । अनंलि बैशाख पुन्ही खुन्हु पात्र ज्वनाः
 वसपोल भिक्षा विज्यात । वसपोलनाप वसपोलया सेवकत नं फुक्कं भिक्षा
 विज्यात । लँय् छध्वः मनूतसँ पूजाया लागि धकाः थुयातःगु क्षीर भोजन
 फुक्कं भिक्षा विज्याःपिन्त हे दान बिल । वसपोलपिसं उगु भोजन भपाः
 विज्याय् धुंकाः निभाः बीथें च्वंबले नापं च्वंपि परिवारपित तोताः
 दीपंकर बोधिसत्त्व याकःचा जंगले दुहाँ विज्यात । अबले सुनन्द धयाम्ह
 आजिवक छ्मह वयाः वसपोलयात घाँय् च्याम्हू दानि बिल । वसपोलं उगु
 घाँय् कया उगु घाँय् बरमाया (पिपल वृक्ष) क्वय् लायाः उकी लिधनाः
 प्यंगू अंगं युक्तगु वीर्ययात न्ह्योने तयाः फ्यतुना विज्यात ।

प्यंगू अंगं युक्तगु वीर्य धयागु ला, हि, क्वँय् गंसां व हिनु चब्बूसां
 उगु स्थानं दनेमखु धयागु मती तयाः फ्यत्वीगुयात धाःगु खः ।

उगु अवस्थाय् मार वल । व मारयात वसपोलं दश पारमिताया बलं त्याका विज्यात । अले वसपोलं छ्सीकथं थुकथं ज्ञान प्राप्त याना विज्यात -

- (१) प्रथम यामे पुब्बे निवास ज्ञान
- (२) मज्झिम यामे दिब्ब चक्खु ज्ञान
- (३) पश्चिम याम अर्थात् अन्तिम यामे चतुआर्य सत्य बोध जुयाः आसवक्खय ज्ञान प्राप्त यानाः सर्वज्ञ बुद्ध जुया विज्यात ।

अले ४९ न्हु तक बुद्धपिनि नियम अनुसार वसपोल दीपंकर बुद्ध बुद्ध-गयाय् हे च्वनाः सप्त सप्ताह ब्रितेयाना विज्यात । उबले लाक्क ब्रह्मा वयाः बुद्धयाके धर्म देशना यायूत प्रार्थना याः वः गुलिं दीपंकर बुद्धं सुनन्दाराम धयागु थासे (हाल मृगदावन सारनाथ) धर्मचक्र प्रवर्तन यानाविज्यात । अबले आपालं देव मनुष्यपिसं अमृत निर्वाणयात साक्षात्कार यानाकाल ।

दीपंकर बुद्धया म्ह धिकः च्येक्कु हाकः व आयु ९ लाख वर्ष खः ।

Dhamma.Digital

दीपंकर तथागतया अग्रश्रावकापिं -

- (१) भिक्षु सुमंगल स्थविर
- (२) भिक्षु तिस्स स्थविर

अग्र श्राविकापिं -

- (१) भिक्षुणी नन्दा थेरी
- (२) भिक्षुणी सुनन्दा थेरी

नीजि सेबक -

(१) भिक्षु सागत स्थविर

मुख्यपिं उपासकपिं -

(१) तपुस्त

(२) भल्लुक

मुख्यपिं उपासिकापिं -

(१) सिरीमा

(२) शोणा

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

सुमेध ऋषी

थुगु कल्पं प्यंगू असंख्य व छगू लाख कल्प न्हापा सारमन्द कल्पे तण्हंकर बुद्ध, मेधंकर बुद्ध, शरणंकर बुद्ध आदि स्वम्ह बुद्धयाके बुद्ध ज्वीगु लागि सुमेध ऋषिं शरीर, वचन व मनं प्रार्थना याना वय् धुंका: च्यागू अंगं पुरे मज्जिनिगुलिं वसपोलं नियत ब्याधि काय् मखं । उके वसपोल साधारण बोधिसत्त्व हे जक जुया विज्यात ।

शरणंकर बुद्धया पाले अमरावती धयागु देशे वसपोल आपालं लौकिक सुख भोग याना: दान, शील भावना आदि पारमिता पुरेयाना: बुद्ध ज्वीगु लागि प्रार्थना याना विज्यात । अथेसां वसपोलं नियत ब्याधी प्राप्त याना बिज्याय् मफुनि ।

दीपंकर तथागतया पाले सुमेध ऋषी जुया विज्या:गु अवस्थाय् तिनि वसपोल च्यागू अंगं युक्त जुया विज्यात । सुमेधया मां बौ परलोक जुसेलि वसपोलया छुर्ये च्वंम्ह बंजा:नं छुर्येया सम्पूर्ण धन सम्पत्तिया विवरण वसपोलयात कना: धाल – “सुमेध कुमार ! थुगु सम्पत्ति छलपोलया मां, अबु, बाज्या, तापा: बाज्या आदि परम्परां कमे यानात:गु धन ख: ।” थ्व खँ न्यना: सुमेध कुमारं बञ्जायात धाल – “थ्व सम्पत्ति जिमि मां, अबु, ज्वना मवला ? छाया् तोता थकूगु ?”

बञ्जा: नं धाल – “परलोक वंपिसं धन ज्वना वनेगु दस्तुर मदु । उलि जक मखु थ: योषिं काय् म्हायाय्, दाजु किजा आदि सम्पूर्ण परिवार नं तोता वनी । थ्व छगू संसारया स्वभाव ख: ।”

ध्व खँ न्यनाः सुमेध कुमारया तसकं संवेग उत्पन्न जुल । जिमि मां बौपिसं तोतावंगु धनयात जिं ज्वनावनेगु जुल धकाः प्रतिज्ञा यानाः जुजुयाथाय् धुकीया वारे धुकथं न्यो विज्यात -

“महाराज ! जिगु छयें च्वंगु ध्व धन जि यत्थे याय् पावे जूलाकि मजू ?”

जुजु - “छिमि मां अबुया धन छ याकः काय् जूगुलिं छं यत्थे याय् पावे जू ।”

ध्व खँ न्यनाः ध्व सम्पत्ति फुककं जिं त्याग यानावने धकाः छयें विज्यानाः फुकक सम्पत्तिया धुकू चाय्काः योयोम्हं योयोगु का धकाः नाय्खिं च्वय्काः दान बिया विज्यात ।

सुमेध कुमारयात गृहस्थाश्रमे च्वनेगु धयागु ह्वाना ह्वाना छ्वयाच्वंगु मिछयें च्वनेगु थें तायाः गृहत्याग यानाः पिहाँ विज्यात । अनं हिमालय विज्यानां तपस्या याना विज्यात । अनंलिपा हिमालये च्वंगु आश्रमयात नं त्याग यानाः वसपोल पिहाँ विज्यात । वसपोलं सिमाक्वे च्वनां सिमां कुतुवःगु फल जक भपियाः न्हेन्हु तक तपस्या यानाः अभिज्ञा न्यागू व समापत्ति च्यागू आदि ज्ञान प्राप्त याना विज्यात । वसपोल शहरे विज्याबले दीपंकर तथागत आपालं भिक्षुपिं सहित रमावती धयागु शहरे दुहाँ विज्यानाः सुदर्शन धयागु विहारेच्वना विज्यात । कन्हेखुन्हु शहरे दुने तःधंगु दान कार्यक्रम दुगुलिं उगु दान मण्डपे विज्याय्गु लागि दीपंकर तथागत आपालं संघपिं सहित शहरपाखे स्वयाः विज्यात । उगु अवस्थाय् शहरे च्वपिं आपालं मनूतसें धुं, धुपाँय्, स्वाँ आदि ज्वनां वसपोलयात स्वागत याय् वयाच्वन । लँ दय्कूपिसं लँ दय्काच्वन । सुमेध ऋषि नं थःगु थासं दनाः रमावती देश पाखे चाःह्युं विज्यानाच्वन । उगु देशे मनूतसें उत्साहपूर्वक ज्या

(१४)

यानाच्चंगु खनाः पक्का नं ध्व भिंगु हे ज्या यानाच्चंगु ज्वीमाः धकाः
आकाश मार्गं कुहाँ विज्यात । वसपोलं मनूतय्के न्यना विज्यात – “हे
मनूत ! छिमिसं छु कारणं ध्व ज्या यानागु ?”

मनूतसें धाल – “भो ऋषि ! दीपंकर तथागत आः थथें
विज्याइगुलिं लँ दय्काचवना ।”

सुमेध ऋषिया तथागत धयागु शब्द न्यनेवं हर्ष जुयाः थःमहं नं
लँ दय्काबी धकाः मती तयाः धाल – “ध्व लँ दय्क्यत जितः नं जग्गा
छकूचा व्यु रे ।”

अले मनूतसें दकले दय्क्य थाकुगु धयाचःगु लँ छकू वसपोलं
दय्काव्यु धकाः बिल ।

वसपोल सुमेध ऋषिं थःगु ऋद्धि बलं मखु थःगु परिश्रमं हे लँ
दय्का विज्यात । वसपोलं लँ दय्क्य सिमधःनिबले तथागत विज्याःगुलिं
तथागतयात ध्याचलं विज्याकेगु अयोग्य धकाः मती तयाः थःगु वसः
बँय् लायाः उकीया चोने थःगु मह ताँ छुना
बिल । ताँ छुनाः जिनं छलपोलथें हे सम्यक सम्बुद्ध ज्वी फयमा धकाः
प्रार्थना याना विज्यात । थुगु प्रार्थना न्यनाः दीपंकर तथागतं अनागतंश
ज्ञानं स्वया विज्यानाः ध्व सुमेध ऋषि जूसां छगू लाख व प्यंगू असंख्य
कल्प लिपा गौतम बुद्ध ज्वी, वसपोलया बौ कपिलवस्तुयाम्ह जुजु
शुद्धोदन ज्वी, मां महामाया देवी ज्वी, वसपोलया बैश जाया वयधुंकाः
गृहत्याग यानाः गौतम धयागु नामं लोके अग्र श्रेष्ठमह बुद्ध ज्वी,
वसपोलया अग्र श्रावक शारीपुत्र व मौद्गल्यायन ज्वी, नीजि सेवक
आनन्द ज्वी, अग्रश्राविकापिं खेमा व उप्पलवण्णा ज्वी, ध्व बुद्धया बोधि
बृक्ष पिपलमा ज्वी, आदि आदि धकाः भविष्य वाणी याना

विज्यात । थये दीपंकर तथागतं सुमेध पण्डितयात भविष्य वाणी यायुवं
सुमेध पण्डितं जिगु अनन्त जन्मं निसं प्रार्थना याना वयागु सम्यक सम्बुद्ध
ज्ञान प्राप्त ज्वी धकाः आपालं हर्ष ताया विज्यात । थुगु भविष्यवाणी
न्यनाः आपालं देवता व मनुष्यपिसं थुम्ह सुमेध ऋषि बुद्ध अंकुश (चुलि)
खः धकाः हर्ष उत्साह यानाः थःथःगु लप्पा थानाः घोषणा यात । मनुतसें
थये बिचाः यात – “जिपिं आः थये तरे जुयावने अःपु मज्जुनि । क्लेश
निर्मूल यायगु धयागु तसकं थाकु । उकें सुमेध ऋषि बुद्ध ज्वीगु अवस्थाय्
मार्गफल निर्वाण साक्षात्कार याय् फय्मा धकाः म्हति म्हतिं प्रार्थना नं
यात । दीपंकर बुद्धं सुमेध पण्डितयात आपालं प्रशंसा यानाः स्वाँ
च्याम्हूकयाः पूजा याना विज्यानाः चाःहुलाः तिनि सुमेध पण्डितया म्हय्
न्हयाः विज्यात । अबले बुद्धया ल्यू ल्यू विज्यापिं ४ लाख भिक्षुपिसं नं
बोधिसत्त्वयात पूजा याना विज्यात । वसपोलयात देव ब्रह्मापिसं नं
आपालं स्वाँवा गाय्काः पूजा यात । सुमेध ऋषिं नं दीपंकर तथागतया
भविष्य वाणी न्यनाः ४ गू असंख्य व १ गू लाख कल्प लिपा बुद्ध ज्वी
धयागु न्यने मात्रं कन्हेहे बुद्ध ज्वीगु भाःपाः अनहे स्वाँ द्रँया द्योने मुलपतिं
ध्यानाः फ्यतुनाः थःम्हं याय्मानिगु पारमिता धर्मयात बिचाः याना
विज्यात । उगु अवस्थाय् सुद्धावासयापिं ब्रह्मापिसं नं बोधिसत्त्वयात
छःपिं बुद्ध ज्वीम्ह जुल धकाः आपालं हर्ष पूर्वक प्रशंसा यानाच्वन । उथाय्
अनेक प्रकारया पुब्ब निमित्तत नं खने दयावःगु जुयाच्वन । उलिजक
मखु अनेक प्रकारया लखे, जमीने व सिमाय् ह्वइगु स्वाँत नं छपाखँ
ह्वःगु व अनेक प्रकारया फलफुलत नं सयावःगु जुयाच्वन । देवलोक
व मनुष्यलोके च्वंगु अनेक प्रकारया बाजा गाजात नं सुनानं थाय्म्वाय्क
अथेहे शब्द पिहाँ वःगु व उगु अवस्थाय् क्षणिकया निन्ती जूसां नर्कफा
मि समेत दिनावंगु जुयाच्वन । पुष्प वृष्टिया हिसाबं आश्चर्यजनकगु वा
नं वःगु थुगु दिन विशाखा नक्षत्रं युक्त जुयावःगु व बैशाख पुन्हीया दिन
जुयाच्वन ।

थुकथं बैशाख पुन्ही बुद्ध दिवस धयागु हे थुकथं न्यागू संयोगत
चूला:गु दिन जूवन ।

- (१) दीपंकर तथागतं सुमेध ऋषियात बुद्ध ज्वी धका: पक्कागु
आशिर्वाद बिया बिज्या:गु दिन ।
- (२) सिद्धार्थ कुमारया नामं जन्म जुया बिज्या:गु दिन ।
- (३) गुंगू गुणं युक्तम्ह सर्वज्ञ बुद्ध जुया बिज्या:गु दिन ।
- (४) बुद्ध जुया बिज्याय् धुंका: न्हापालाक कपिलवस्तुई दुहाँ बिज्या:गु
दिन ।
- (५) परिनिर्वाण जुया बिज्या:गु दिन ।

थुगु दिनय् फक्क मनुते हर्ष युक्त जुया: नय् पित्या:गु व थ:त
जुयाच्चंगु ल्वय् हे ल्व:मना वन । उगु क्षणय् देवलोके च्वपिसं मनुष्य
लोके च्वपिन्त व मनुष्य लोके च्वपिसं देवलोके च्वपिन्त खंकेफुगु
जुयाच्वन । थुबले सुमेध पण्डितं थ: थ:म्हं लय्ताया: बिचा: याना
बिज्यात – “जि पक्का नं बुद्ध ज्वीम्ह व बुद्धया कूले लाइम्ह जुल ।”

आपालं मनुतसें वसपोलयात याकनं पारमी धर्म पूर्ण याना:
अप्रमादी जुया: बुद्ध ज्वी फय्मा धका: प्रार्थना यात । सुमेध पण्डितं नं
पक्का नं थ: बुद्ध जु हे ज्वी धयागु मती तया: बुद्ध ज्वीगु लुमंका: हर्ष
ताया थ:गु प्रज्ञा बलं फक्को पारमिता धर्मयात बिचा: यानाबिज्याता
अनलि सुमेध ऋषिं हानं बिचा: याना बिज्यात – “बुद्ध ज्वीगु ज्या: चीधंगु
ज्या मखु । जिं आपालं मेहनत याय्मानि । गथे लुँ वह: यात इच्छा याइम्ह
ब्यक्तिं थुपिं प्राप्त याय्त् आपालं मेहनत याय्मा: । अथेहे लुँ वह: स्वया:
नं आपालं मू वंगु बोधिज्ञान प्राप्त याय्या निन्ती आपालं मेहनत

याय्मानि ।" थुगु दश पारमिता मध्ये न्हापां छु पारमिता पुरे याय्माली
 धका: बिचा: याना बिज्यात । अबले वसपोलं थथे मती ल्वीका बिज्यात
 – "दश पारमिता मध्ये न्हापां दानपारमिता हे पुरेयाय् माली ।" बसपोलं
 थ:त थ:म्हं थथे धका: नं बोध याना बिज्यात – "हे सुमेध । छु अल्सी
 ज्वी मजिल, दान पारमिता निसें १ मिनेट हे समय सितिं मछूवसे
 लयूलयताया: पारमि पुरे याय्गु स्व । थनिं निसें सुं गुम्हंस्यां छुं फवंबल
 धा:सा थ:के दुगु बस्तु बीत छुं तयार जुयाचर्वं । थथे छुं थ:गु मनयात
 बलवान याना: क्लेशयात चीका: पारमी धर्मयात पुरेयाय् फुसा जक
 छुन्त याकन बोधिज्ञान प्राप्त ज्वी ।" थथेहे वसपोलं शील, नैष्कर्म्य, प्रज्ञा,
 वीर्य, क्षान्ती, सत्य, अधिस्थान, मैत्री व उपेक्षा आदि छुसीकथं पारमि
 पुरेयाय्गु लागि दृढ संकल्प याना बिज्यात । वसपोलं थ:त थ:म्हं हानं
 थथे न्वाना बिज्यात – "पारमी धर्म पुरेयाय् थ:गु मने हे न्हापां प्राप्त
 याय् मा:गु ख: । भिगू दिशाय् माँवना: जक दैगु मखु । पारमिता मध्ये
 पिनेयागु वस्तु दान बीगुयात साधारण दान पारमिता धाई । थ:गु
 शरीरे च्वंगु मिखा, न्हाय्पं, न्हाय् आदि लिक्का: दान बीगुयात दान
 उपपारमिता धाई । थ:गु प्राणयात हे वास्ता मतसे दान पारमिता
 पुरे याय्गुयात दान परमत्थ पारमिता धाई । थुकथं छुं साधारण पार
 मिता – १० गू उपपारमिता – १० गू व परमत्थ पारमिता – १०
 गू याना: स्वीगू पारमिता पुरे याय्मानि । " थुकथं वसपोलं पारमिता
 धर्मयात पुरे याय्गु प्रतिज्ञा याना बिज्या:गु बखते पृथ्वी हे कम्प
 जुल । भूमि कम्प जूबले रमावती नगरयापिं मनूत ग्याना: दीपकर
 तथागतयाके थुकीया कारण थुकथं न्यन "भो शास्ता ! भूमी कम्प ज्वीगु
 निगू कारणत दु धयागु खँ न्यना तयागु दु । थुगु भूमी कम्प भिनेत जूगु
 लाकि मभिनेत जूगु ख: ?"

शास्ता न धयाबिज्यात - “थ्व भूमी कम्प भिनेत हे जूगु खः । थौं जिं सुमेध ऋषियात ४ गू असंख्य व १ गू लाख कल्प लिपा पक्का नं बुद्ध ज्वी दै धकाः भविष्य वाणी याना वया । उके वसपोलं पक्का नं थः बुद्ध ज्वी धयागु खँ सियाः तसकं लयतायाः थःगु पारमिता धर्मयात पुरेयायूगु लागि बिचाः यानाबिज्यात । वसपोलया चित्तबलं भूमि कम्प जूगु खः ।” थुकथं दीपंकर तथागतं उपासक उपासिकापिन्त धैर्यं यानाबिज्यात ।

थ्व खँ न्यनाः देशवासीपिं लयलयतायाः अनेक प्रकारया स्वाँ, धुं, धुपाँय् ज्वनाः सुमेध ऋषियात पूजा याःवन । थुकथं रमावती देशय् च्वपिं मनूतसें पूजा याना वनेधुंकाः सुमेध ऋषिं नं बज्र आसन यानाः फ्यतुनाः पारमिता धर्म पुरेयायूगु लागि बिचाः यानाः हिमालय पाखे स्वयाः लिहाँ बिज्यात ।

उगु अवस्थाय् देवतापिं नं ल्यू-ल्यू वनाः सुमेध ऋषिया शरीरेल्बय् मदय्मा, वसपोलं पारमिता धर्म याकनं पुरेयाय् फय्मा धकाः प्रार्थना यायां ल्यू ल्यू वना हिमालय थ्यंकहे वसपोलयात तःवंगु जुयाच्चन । सुमेध ऋषि हिमालये च्वना बिज्यानाः थःत प्राप्त जूगु अभिज्ञा व ध्यान बलं श्रमण सुखयात अनुभव याना च्वनाबिज्यात ।

श्रमण सुख व गृहस्थी सुखया भिन्नता -

(१) गृहस्थीपिनि धन वृद्धि यायूगु जक पीर काकां नयबले आहार प्रतिकुल संज्ञा दैमखु । तर ऋषि मुनीपिनि धन सञ्चय यायगुली पीर दैमखु । वसपोलपिनि म्वायूगु निन्ती जक आहार नयाच्चना धका बिचाःयानाः सन्तोषी ज्वीगुलिं आहार प्रतिकुल संज्ञायात बिचाः याय् फै । थुकीयात हे श्रमण सुख धाई ।

(२) संसारे च्वपिं अपो मनूतये जीविकोपार्जन याय्बले इमिगु आहार गुबलें धार्मिक पूर्वक प्राप्त जूसा गुबलें अधार्मिक पूर्वक नं जूवनेयो ।

तर ऋषि मुनिपिनि परजनं दान ब्यूगु दोष मदुगु आहार सन्तोष पूर्वक नय्फुगु नं छगू प्रकारया श्रमण सुख हे खः ।

(३) गृहस्थी च्वपिनि अपोयानाः साः भाःपियाः नयगु निन्ती म्वायगु थें च्वंक व पीर कयाः नयाचवनी ।

तर त्यागीपिनि थःगु ल्हाःते दानया रूपे प्राप्त जूगु आहार सन्तोषपूर्वक नैगु नं श्रमण सुख हे खः ।

(४) गृहस्थीपिनि धन सम्पत्ति राज भय व चोर भय दै ।

तर त्यागीपिं थःत प्राप्त जूगुली सन्तोष ज्वीपिं जूगुलिं व नं श्रमण सुख हे खः ।

(५) गृहस्थीपिनि थःपिसं दय्कातःगु छुर्यें आशक्ति जुयाः तोतावने थाक्वी यो ।

तर ऋषि मुनीपिनि थः च्वनागु थासय आशक्त रहित जुयाचवनी ।

(६) गृहस्थी च्वनेबले दुसां दुख, मदुसां दुख । गुगु कारणं इमि शान्तपूर्वक छनेमफुगु व शान्तपूर्वक नय् मफुगु रोग दै ।

तर त्यागीपिं अपो यानाः सन्तोष पूर्वक च्वने फैगुलिं ध्व नं श्रमण सुख हे खः ।

(७) गृहस्थी च्वनेबले राज भय, राज दमन आदि अनेक दुःख भोग याय् मालेयो ।

तर ऋषि मुनीपिं अज्योगु हुकुमं अलग्ग जुयाः आनन्दं च्वनेफुगु
नं श्रमण सुख हे खः ।

(८) गृहस्थीपिनि लोक व्यवहारं धाई, ल्हाई, या धन्दा
कयाच्वने माली ।

तर ऋषि मुनीपिं अज्योगु भन्भटं अलग्ग ज्वी ।

यशोधरा ज्वीम्ह सुमीत्राया प्रार्थना

गौतम बुद्ध व यशोधरा देवी निम्हं दीपंकर तथागतया समय
स्वयाः न्हापां निसें परस्पर मैत्री पूर्णगु व्यवहार यानाः आपालं जन्मं निसें
नापं चाःचाःहिलाः वय् धुकूपिं जुयाच्वन । अथे जूगुलिं सुमेध पण्डितं
दीपंकर बुद्धया पाखें गौतम बुद्ध ज्वीगु आशिर्वाद प्राप्त याःगु अवस्थाय्
सुमीत्रा मय्जुं (गौतम बुद्धया पाले यशोधरा देवी ज्वीम्ह) नं
यशोधरा ज्वीगु आशिका याःगु जुयाच्वन ।

दीपंकर तथागतया पाले थुम्ह सुमित्रा मय्जु अमरावती धयागु
देशाय्, उत्तमगु कुलय्, आपालं यश कीर्ति दुम्ह व ८० गू कोटी धन
दुम्ह महाजन पुत्र ब्राम्हण महाशालया म्हाय्यमचा जुयाच्वन । सुमित्रा
मय्जु धन दुम्ह जक मखु रुप लक्षणे नं छुं हे कुंखिनेगु थाय् मदय्क तसकं
हे बांलाम्ह जुयाच्वन । उलिजक मखु व मय्जु आपालं मनूत नाप
मेलमिलाप दुम्ह नं जुयाच्वन । तःधंम्हेसिया म्हाय्य मचा जुयाः
रूपलक्षणं नं पूर्ण जूम्ह जूगुलिं सुमित्रा मय्जुया अपो पिने वनेगु बानी
मदु । थुकथं रूप लक्षण व धन सम्पत्तिं पूर्णम्ह सुमित्रा मय्जु अमरावती
देशे दीपंकर तथागत विज्याकीगु हल्ला न्यनाः ५०० म्ह सेविकापिं

सहित रथे च्वनाः तथागतया स्वागत याय्गु निन्ती देशं पिहाँवल । सुमित्रा मय्जु छम्ह जक बाँलाना मनूतय्गु मिखाय् रस बीफुगु मखु वया सेविकापिं नं छम्हथे छम्ह बाँलानाः मनूतय्गु मिखाय् रस बीफुपिं जुयाच्चन । उकेँ आपालं मनूत तथागत दर्शनया निन्ती व साथसाथे सुमित्रा मय्जु व वया सेवीकापिं स्वय्गुया लागि नं अन मूवःगु जुयाच्चन । ५०० म्ह सेविकापिं ल्यू ल्यू ब्वनावःम्ह सुमित्रा मय्जुं दीपंकर तथागत सुमेध पण्डितया छुर्योँ फुसे दना बिज्याना च्वंगु दृश्य खनाः थ्व छु धकाः सीकेगु इच्छां सुमित्रा मय्जु नं मनूतय् हूले दुहाँवनाः स्वःवन । उगु अवस्थाय् सुमित्राया ल्हाःते पलेस्वाँ ८ पवः दुगु जुयाच्चन । तथागतयात दान बीगु लागि हःगु उगु पलेस्वाँ च्याफो सुमेध ऋषिं बुद्ध ज्वीगु लागि प्रार्थना याःगु खनाः निम्हेसितं बच्छि बच्छि बीगु मती तल । थथे मती तथा सुमित्रां च्याफो पलेस्वाँयात बच्छि याय् धकाः बार बार कोशिस याःसानं प्यफो-प्यफो मजुसे छखे न्याफो छखे स्वफो स्वाँ हे जक जूवनीगु जुयाच्चन । अपाय्सकं बाँलाःम्ह ऋषिं ध्याचले थःगु म्ह लायाः दीपंकर तथागतयात ताँ छुनाब्यूगु दुश्य खनाः सुमित्रा मय्जुया उम्ह सुमेध ऋषि खनाः तसकं श्रद्धा वन । उकेँ उम्ह मय्जुं सुमेध ऋषियात नं पूजा याय् बहःजू धकाः मती तथाः ५ फो पलेस्वाँ सुमेध ऋषियात व ३फो पलेस्वाँ दीपङ्कर तथागतयात दान यात । उलिजक मखु सुमित्रा मय्जुं थथे नं आशा यात – “वसपोल दीपंकर तथागत याकःचा जक ऋषिया म्हं बिज्याइगु जूसा ज्यू । यदि ४ लाख भन्तेपिं नं ऋषिया म्हय् हे बिज्यात धाःसा ला अपाय्चवः क्यातुम्ह ऋषिया क्वँय् हे चुं चुं दनीगु ज्वी ।” सुमित्राया आशिका ल्वय्क हे सुमेध ऋषिया म्हं दीपंकर तथागत छम्ह जक बिज्यात मेपिं अहँन्त भिक्षुपिं सुमेध ऋषिया म्हया सिथं सिथं जक बिज्यात ।

दीपंकर तथागतं सुमेध ऋषियात बुद्ध ज्वीगु आशिर्वाद बीवं सारा ब्रह्मा देवतापिसं लयल्यतायाः साधुकार व्यूगु जुयाचवन । उगु अवस्थाय् सुमित्रा मय्जुं सुमेध ऋषिया ख्वाः स्वयाः थथे आशिकायात – “भो ऋषि ! छलपोलया आशिका तसकं तःधं जूगलिं छलपोलयात लोम्ह पासा छम्ह मदुसा छलपोलं पारमिता धर्म पुरेयाय् तसकं थाक्वीयो । अथे जूगलिं छलपोलया पारमिता धर्म पुरे मजूतल्ले जन्म जन्म पत्तिकं जि सुमित्रा छलपोलया ल्यू ल्यू वयाः बोधिज्ञान प्राप्त यायगु ज्याय् सहयोग बी फय्मा व छलपोलयात याकनं हे बोधिज्ञान प्राप्त ज्वीमा ।”

सुमेध ऋषिं नं सुमित्राया बचनयात अनुमोदन यासे स्वीकार यानाबिज्यात । अले सुमेध ऋषिं सुमित्रा मय्जुं व्यूगु न्याफो पलेस्वाँ दीपंकर तथागतयात हे छायाः सुमित्रां गथे आशिका याःगु खः, अथेहे जिपिं निम्हस्यां नापं पारमी पुरे याय् फय्मा धकाः आशिका यानाबिज्यात ।

अनलि दीपंकर तथागतं थथे धयाबिज्यात – “हे सुमेध ऋषि ! श्रद्धापूर्वक प्रार्थना याःवःम्ह थुम्ह सुमित्रा मय्जुं छ बुद्ध मजूतल्ले छंगु सुख व सुविधाया लागि जन्म जन्म पत्तिकं दुःख मतासे कष्ट सहयानाः छंत गुहाली याइम्ह ज्वी । थुम्ह सुमित्रा मय्जुं छंगु भिंगु इच्छाया ल्यू ल्यू वय्फुम्ह ज्वी ।” दीपंकर तथागतयागु थज्याःगु भविष्यवाणी न्यनाः सुमेध ऋषि व सुमित्रा मय्जुपिं नं हर्षपूर्वक उत्साहित जुल । देव बह्मापिसं नं तथागतया भविष्य वाणी न्यनाः हर्षपूर्वक साधुकार बिल ।

अमरावती नगरं पिहाँवयाः तथागतयात लँस्वःवपिं उपासक उपासिकापिं सकस्यां सुमेध ऋषि व सुमित्रा मय्जुया खँ न्यनाः तसकं

हर्ष पूर्वक उत्साहित जुयाः साधुकार बिल । उलिजक मखु आपालं देव
 ब्रम्हापिं सहित मनूतसें जिपिं नं वसपोलयाः सेवक ज्वी दयमा धका नं
 प्रार्थना यात । सुमेध ऋषि व सुमित्रा मयजुपिनि भविष्य वाणी यान्ता
 बिज्याय् धुंकाः वसपोल दीपङ्कर बुद्ध थःगु दानशालाय् दुहाँ बिज्यात ।
 सुमेध ऋषि नं थःम्हं याय्माःगु दश पारमी, दश उपपारमी व दश पर
 मत्थ पारमी पुरे याय्त् हिमालय पाखे हे लिहाँ बिज्यात । सुमित्रां नं सुमेध
 ऋषि बिज्याःबले थःगु मिखां खने दत्तले स्वयाः थः न्यासःम्ह परिवार
 पिं ब्वनाः थःगु देशे लिहाँ वन । थुगु जन्मे सुमेध ऋषि ऋषि हे जुयाः
 जीवन हनाबिज्यात । वयां लिपाया जन्मं निसें सुमेध ऋषि जूम्ह बोधिसत्त्व
 व सुमित्रा जूम्ह मयजु जन्म जन्म पत्तिकं निम्ह तिपूया रूपय् जीवन
 हनाः बुद्ध ज्वीगु लागि पारमिता पुरे यायां वंगु जुयाच्चन ।

सार कल्प

५. कौण्डञ्ज बुद्ध

कौण्डञ्ज बुद्ध निच्याम्ह तथागतपिं मध्ये न्याम्हम्ह तथागत खः ।

दिपंकर बुद्ध लोके उत्पन्न जुयाः वसपोल परिनिर्वाण जुयाः नं सारमन्द कल्प नास ज्वी धुसेलि असंख्य सुन्य कल्प उत्पन्न ज्वी धुकाः तिनि सारकल्प उत्पन्न जुल । ध्वहे कल्पे लोके अविद्या अन्धकारयात नाश यानाः कौण्डञ्ज बुद्ध बोधिज्ञान प्राप्त यानाबिज्याः गु जुल ।

कौण्डञ्ज बुद्ध रमावती देशे जन्म जुयाबिज्याः गु खः । धुगु र मावती देशे राज्य यानाच्वंम्ह जुजु सुनन्दया अग्र महारानी सुजाताया गर्भे वसपोल कौण्डञ्ज कुमार च्वंबिज्याः गु जुल । धुम्ह बोधिसत्त्व कौण्डञ्ज स्वंगू दरवार दुगु जुल । दरवारया तां थुकथं खः ।

(१) राम दरवार (२) सुराम दरवार (३) शुभ दरवार ।

बोधिसत्त्वनाप सुचिदेवी युवराज्ञी सहित स्वंगू लाख सेविकापिं बिवाह यानाबिल । कौण्डञ्ज बोधिसत्त्वं भिदो दें काम सुख व राज्य सुख भोग यानाः सुचिदेवी युवराज्ञी पाखें वसपोलया विजित सैन धयाम्ह काय् छम्ह जन्म जुल । छन्हु बोधिसत्त्वं बुढा बुढी, रोगी, सीम्ह व भिक्षु आदि प्यंगू निमित्तत खनाः मने संवेग उत्पन्न ज्वीकाः गृहस्थी च्वनेगु हे विरक्त ताय्काः आजानी सलं रथ साय्काः रथे च्वनाः गृह त्याग यानाः पिहाँ बिज्यात । वसपोलया ल्यू ल्यू आपालं सेवकपिं नं वसपोलनाप प्रब्रजित जुयावन । सेवकपिं सहित वसपोल १० महिना तक दुष्कर चर्या यानाः बैशाख पुन्ही खुन्हु सुनन्द द्वारेया म्हाय् यशोधरा धयाम्ह मय्जुं

(२५)

दान ब्यूगु क्षीर भोजन भपाः बिज्यानाः सुनन्दक धयाम्ह आजिवकं ब्यूगु
घाँय् च्याम्हू सालकल्याणी (शाल बृक्ष) धयागु बोधिबृक्षया ऋवय् लायाः
उकी द्योने उत्पन्न जूगु आशनय् फ्यतुनाः, वीर्यया बल न्हयोने तथाः,
बोधिज्ञान प्राप्त यानाः बुद्ध जुयाबिज्यात । बुद्ध जुया बिज्याय् धुंकाः
सप्तसप्ताह (४९ न्हु) तक अनहे बितेयाना बिज्यानाः अट्टम सप्ताह थ्यंगु
अवस्थाय् वसपोलयाके धर्मदेशनाया लागि ब्रह्मां प्रार्थना याःगुयात
वसपोलं स्वीकार यानाः सुयात उपदेश वीमाली धकाः थःगु ज्ञानं
स्वयाबिज्याःगु अवस्थाय् वसपोलनाप गृहत्याग यानावःपिं आपालं
सेवकपिन्त खंका बिज्यानाः आकास मार्गं अमरावती धयागु देशे देवता
पिनिगु बरौचाय् बिज्यात । अन वसपोलं वसपोल नापं गृहत्याग
यानावःपिं आपालं सेवकपिन्त धर्मचक्र सूत्र देशना यानाबिज्यात । उगु
धर्म चक्र सूत्र न्यनाः आपालं देव मनुष्यपिसं अमृत निर्वाणयात प्राप्त
यानाकाल ।

कौण्डञ्ज बुद्धया अग्र श्रावक (भिक्षुपिं)	भद्र भिक्षु व सुभद्र भिक्षु
कौण्डञ्ज बुद्धया अग्र श्राविका (भिक्षुणीपिं)	तित्सा थेरी व उपतित्सा थेरी
कौण्डञ्ज बुद्धया अग्र उपासकपिं	शोण व उपशोण
कौण्डञ्ज बुद्धया उपासिकापिं	नन्दा दायिका व सिरीमा दायिका
कौण्डञ्ज बुद्धया निजी सेवक	अनिरुद्ध
कौण्डञ्ज बुद्धया मह धिःकः	८८ कु हाकः

कौण्डञ्ज बुद्धं मनुतय्गु आयू ९ लाख बर्ष दुबले जन्म काः बिज्याःगु
खः ।

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

कौण्डञ्ज तथागतं देशं देशे गामं गामे धर्मं प्रचारयाना बिज्याः गु
अबस्थाय् गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व "विजितावी" धयाम्ह चक्रवर्ती
जुजु जुयाः चन्दवती धयागु देशे राज्य याना बिज्याना च्वंगु
जुयाच्चन । वसपोलं अबले सुमेरु पर्वत व युगन्धर पर्वत सहित
सारा पृथ्वीयात् राज्य याना बिज्यागु जुयाच्चन । वसपोलया अपायधंगु
राज्ये जनतातय् बिचय् छुं प्रकारया दण्ड व अपराधया घटनात् मज्जुलिं
छुं प्रकारया शस्त्र अस्त्रत् प्रयोग याय् म्वाय्क धार्मिक पूर्वक राज्य
यायदुगु उल्लेख जूगु दु ।

छुन्हु वसपोल कौण्डञ्ज तथागत आपालं अहन्त भिक्षुपिं सहित
देशं देशे चाचाःहिलाः चन्दवती देशे दुहाँ बिज्यात् । उगु अबस्थाय्
बोधिसत्त्व विजिताविं ध्व खबर सियाः तसकं प्रीति सहित लय्तायाः स्वयं
थःहे बिज्यानाः तथागतयात् लँ स्वःबिज्यात् । तथागतयात् दनातःगु
विहारे तयाः कन्हे खुन्हुया लागि भोजनं निमन्त्रणा यानाः लिहाँ
बिज्यात् । कन्हे खुन्हु तथागत सहित आपालं भिक्षुपिन्त भोजन दान बिया
बिज्यात् । तथागतया पाखें भोजन अनुमोदन बाखें न्यना बिज्याय् धुंकाः
वसपोलं तथागतयाके थथे बिन्ति यात् - "भो तथागत । जिपिं दुःखीपिनि
उपरे करुणा तयाः ध्व वर्षाबास स्वला थनहे च्वना बिज्याहुँ ।" तथागतं
बोधिसत्त्व जुजुया प्रार्थनायात् अनुमोदन सहित स्वीकार यानाः स्वला तक
अनहे वर्षाबास च्वनाबिज्यात् । ध्व हे मौकाय् विजितावी चक्रवर्ती जुजु
सहित सकल जनतापिसं स्वलायंक अस दिस दान याःगु जुल । सुनानं
दान बी मफैगु तरिकां बीगु दानयात् असदिस दान घाई ।

स्वला पुवंगु दिनय् भोजन अनुमोदनया अन्तय् कौण्डञ्ज तथागतं
थःगु अनागतंस ज्ञानं स्वया बिज्यानाः वसपोल श्रद्धावानम्ह चक्रवर्ती जुजु

विजितावी लिपा भद्रकल्पे गौतम धयागु गोत्रे चतुआर्य सत्ययात बोध
यानाः अवश्य नं बुद्ध जुया बिज्याई धकाः भविष्यवाणी
यानाबिज्यात । उलि जक मखु वसपोलया अग्र श्रावक व अग्र श्राविका
ज्वीपिं फुक्कसिगुं नं भविष्यवाणी यानाबिज्यात । विजितावी जुजुं थुगु
भविष्यवाणी न्यना बिज्याय्वं थौ हे बुद्ध ज्वी भाःपाः हर्ष व उत्साह
ज्वीकाः राज्ययात त्याग यानाः त्रिपीटक सय्काः च्यागू अंगं पूर्णगु
समाधि लाभ याना बिज्यानाः न्यागू अंगं पूर्णगु अभिजा समेत लाभ याना
बिज्याय् धुंकाः ब्रम्हलोके बिज्यात ।

सारमन्द कल्प

६. मंगल बुद्ध

मंगल बुद्ध नीच्याःम्ह तथागतपिं मध्ये खुम्हम्ह बुद्ध खः ।

कौण्डञ्ज बुद्धं धर्मयागु उपदेश व्युब्धुं संसारया स्वभाव धर्म अनुसार वसपोल परिनिर्वाण जुया विज्यात । वसपोलया परिनिर्वाणं लिपा संसारया अनित्य स्वभाव धर्मयात क्यनाः कल्प नाश जुजुं हानं न्हूगु कल्प उत्पन्न जुल । उगु कल्पय् पारमिता पूर्ण जूपिं बोधिसत्त्वपिनि अभाव जूगु कारणं बुद्ध उत्पन्न जुया विमज्याः । अथे जूगुलिं छगू-असंख्य कल्प तक सून्य कल्प वयाच्चन । वयां लिपा वःगु सारमण्ड कल्पय् प्यम्ह बुद्धपिं थुकथं छसीकथं बुद्ध जुयाविज्यात ।

- (१) मंगल बुद्ध
- (२) सुमन बुद्ध
- (३) रेवत बुद्ध
- (४) शोभित बुद्ध

मंगल बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व तुसित भूवनं कुहाँ विज्यानाः उत्तर धयागु देशे उत्तरा धयाम्ह जुजुया कूले वसपोलया अग्रमहारानी उत्तरा देवीया गर्भे च्वं विज्यात । थुम्ह बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व गर्भे च्वं विज्यासानिसें मांम्हेसिया म्हं आपालं रश्मी पिर्हावयाः चन्द्र व सूर्य हे बुलुयावथे जुयाच्चन । उत्तरा देवीया म्हं रश्मि पिर्हावःगु कारणं उम्ह अग्रमहारानी वंथाय् छगू योजन तक छ्युंगु जः मदयावनीगु जुयाच्चन । गुला फुनाः फिला पूर्वगु अवस्थाय् उत्तरम धयागु बगैचाय्

बोधिसत्त्व जन्म जुया विज्यात । जन्म ज्वीसाथं वसपोलयात ६८ म्ह
(ख्वीच्याम्ह) धाईत तयाबिल । व मचा जन्म जुसां निसें अनेक
प्रकारया मंगलं परिपूर्णं जूगुलिं व मचायात मंगल धकाः नां छुनाब्युगु
जुयाचवन ।

राजकुमार छसीकथं तःधी जुसेलि वसपोलयात स्वंगू मौसमय्
चवनेजीक स्वंगू प्रकारका दरवारत थुकथं नामाकरण यानाः
दनाविल ।

- (१) यशवा दरवार
- (२) सुचिमा दरवार
- (३) सिरिमा दरवार

उगु दरवारे मंगल बोधिसत्त्वं यशवती धयाम्ह युवराज्ञी प्रमुख
अन्य ३० हजार सेविकापिं नाप ९ हजार दँ तक सुख भोग
यानाविज्यात । रुप लक्षणं परिपूर्णम्ह यशवती महारानीया पाखें
बोधिसत्त्वया शीलव धयाम्ह काय् छम्ह दत । काय् दयाः छुं दिन लिपा
मंगल बोधिसत्त्वं बुढा बुढी, रोगी, सीम्ह मनू व त्यागीम्ह मनू आदि प्यंगू
निमित्त खनाः विरक्त जुयाः पन्दर धयाम्ह सल गयाः गृह त्याग
यानाविज्यात । बोधिसत्त्वं गृहत्याग याःगु खबर न्यनाः वसपोलया ल्यु
ल्यु ३ करोड मनूत नं त्यागी जुयावन । ३ करोड भिक्षुपिं सहित जंगले
८ महिना तक दुष्कर चर्या यानां बैशाख पुन्हीखून्हु उत्तरा धयागु गामे
च्वंम्ह सेंठया म्हायाय् उत्तरा धयाम्ह मय्जुं दान ब्युगु क्षीर भोजन भपाः
विज्यात । वसपोलं उत्तरा धयाम्ह हे परिब्राजकं दान ब्युगु च्याम्हू घाय्
गांगो सिमा (नाग वृक्ष) क्वय् ह्वलाब्युबले अन ५८ कु हाकःगु आशान
उत्पन्न जुयाः उगु आशाने प्यंगू वीर्ययात न्ह्योने तयाः फ्यतुना

बिज्यात । धुगु आशने फ्यतुनाः मंगल बोधिसत्त्वं द्यो मवीनिबं पञ्चमार यात त्याकाः रात्रीया प्रथम, द्वितीय व तृतीय यामे पुब्बेनिवास ज्ञान, दिव्वचक्खु ज्ञान व आसवक्खय ज्ञान प्राप्त यानाः बोधिज्ञान लाभ यानाः बुद्ध जुयाबिज्यात ।

मंगल बुद्धया विशेषता

मेपिं बुद्धपिनि प्रकृती स्वभावं द्रकले अपो रश्मि १२ गू योजन दुसा दकले कम प्यकु हाकः जक रश्मि दैगु जुयाच्चन । तर मंगल बुद्धया रश्मि १० हजार (भ्रिदोल) चक्रवाले थ्यंक न्ह्याबलें फैले जुयाच्चनीगु जुयाच्चन । वसपोल मंगल बुद्धया रश्मिं खः गु गुलिनं छयें, बिहार, मण्डप आदि दु, इपिं बस्तुत पाखें हे रश्मि पिहाँ वः गुला धयाथें मनूतय भ्रान्ति ज्वीगु जुयाच्चन । उलि जक मखु मंगल बुद्ध लोके उत्पन्न जुयाः वसपोलया रश्मिं चन्द्र सूर्यया रश्मि हे अल्प जक ज्वीगुलिं उगु अवस्थाय् मनूतसें न्हिनय् व चान्हय् धयागु हे छुटय् याय्-मफैगु जुयाच्चन । अबलेयापिं मनूतयसं न्हिनय् व चान्हय् ह्वइगु स्वाँया पाखें जक न्हिने व चान्हे सीका काइगु व अबलेया फुक्क मनूतसें बुद्धया रश्मी च्वत्ताः हे थःगु ज्या शिद्ध याइगु जुयाच्चन ।

मंगल बुद्धया आशिका

संसारे फुक्क बस्तुया कारण व फल दुथें थुम्ह मंगल बुद्धया रश्मि दुगुया बारे नं बिशेष कारणया बारे थुकथं उल्लेख जुयाच्चंगु दु -

छगू जन्मे वसपोल मंगल बुद्ध थः जहान व कायपिं निम्ह सहित तःधंगु पहाडया कापी वनाः ध्यान याः बिज्याःगु बखते खरदायिका

धयाम्ह तसकं भयंकरम्ह राक्षसं ब्राम्हणया भेष कयाः बोधिसत्त्वयाके वसपोलया काय्पिं निम्हं पवंवल । काय्पिं पवंवः गु शब्द ताय्वं बोधिसत्त्वं लयल्यतायाः वसपोलया निम्हं काय्पिं भेषधारी ब्राम्हणया लहातय् लःलहाना बिल । अले ब्राम्हण भेषधारी राक्षसं बोधिसत्त्वया न्ह्योने हे ब्राम्हण भेष तोताः राक्षसया भेष कयाः बोधिसत्त्वया निम्ह काय्पात नं स्यानाः मुरु मुरु न्ह्ययाः नःगु जुयाच्चन । अथे थःगु न्ह्योने हे थः मचातय्त हि इवः इवः वय्क नःगु खनाः बौ जुयाच्चंम्ह बोधिसत्त्वं थःम्हं बियागु दान सदुपयोग जूगु व याचकं थःगु हे न्ह्योने ग्रहण याःगु खनाः थःगु चित्तयात धैर्य यानाः थथे प्रार्थना यात - “लिपा जि चतुआर्य सत्ययात ध्वीकाः बुद्ध ज्वीगु अवस्थाय् जिगु रश्मी भिदोल चक्रवाले गनंहे छ्युंसे च्वं धयागु मदय्क जाज्वल्यमान ज्वीमा ।” ध्व हे कारणं वसपोलया रश्मि भिदोल चक्रवाले फैले जूगु जुयाच्चन ।

उलिजक मखु वसपोलं मेगु नं. पुण्य यानातःगु जुयाच्चन । छम्ह तथागतया अस्थि दुगु चैत्य खनाः श्रद्धापूर्वक थःगु म्ह्य् कापतं हिनाः उकी द्योने घ्योः लुनाः मि च्याकाः बुद्धया अस्थि दुगु चैत्ययात श्रद्धापूर्वक मि पुजा नं याःगु जुयाच्चन । अथेसां वसपोलया म्ह्य् मिया कारणं छुं हे दुःख व पीडा मज्जुगु जुयाच्चन । “धम्मोहवे रक्खतीति धम्मचारी” धयातःथें गुम्ह ब्यक्तिं धर्मयात रक्षा याई, वयात धर्म रक्षा याई धाःथें वसपोलया शरीरे मिं छुं हे हानी मयाःगु जुयाच्चन । थुगु पुण्यं मेपिं फुक्क बुद्धपिनि स्वयाः नं मंगल बुद्धया भिदोल चक्रवाले ध्यंक थःगु रश्मि फैलेज्जुगु जुयाच्चन । वसपोल बुद्धं चतुआर्य सत्ययात ध्वीका विज्याय् धुंकाः बोधिबृक्ष सिमाक्वे सप्त सप्ताह तक च्वना विज्यात । च्यागूगु सप्ताह दुखुन्हु ब्रह्मा वयाः वसपोल बुद्धया पाखें धर्म देशनाया लागि प्रार्थना याःगुलिं उगु प्रार्थनायात स्वीकार यानाः बुद्धं थुगु

चक्रवालायात थःगु ज्ञान दृष्टिं स्वयाविज्याःगु अवस्थाय् वसपोल नापं गृहत्याग यानाः पिहाँवःपिं ३ करोड पासापिन्त खंकाबिज्यात । मंगल बुद्ध इपिं चवनाच्वंगु सिरीवड्डन धयागु जंगले बिज्यानाः वसपोलं प्राप्त याना बिज्याःगु चतुआर्य सत्य ज्ञान कना बिज्यात । अले इपिं ३ करोड मनूत फुक्कं भिक्षु जुल । उगु अवस्थाय् आपालं देव ब्रम्हापिसं नं बुद्धया अमृत ज्ञानयात प्राप्त यानाकाःगु जुयाचवन । अनलि वसपोल मंगल बुद्धं अनेक देशं देशे चाचाःहिलाःधर्म प्रचार याना बिज्यात ।

मंगल बुद्धया अग्र श्रावकपिं	सुदेव भिक्षु व धम्म सेना भिक्षु
मंगल बुद्धया अग्र श्राविकापिं	सीवला धेरी भिक्षुणी व अशोका धेरी भिक्षुणी
मंगल बुद्धया नीजि सेवक	पालित भिक्षु
मंगल बुद्धया मुख्यपिं दायकपिं	नन्द व विशाख
मंगल बुद्धया मुख्यपिं उपासिकापिं	अनूला व सुत्तना

मंगल बुद्धया मह धिकः- दद कु हाकः

वसपोल मंगल बुद्ध मनूतय् ९० हजार वर्ष आयू दुबले जन्म काःबिज्याःगु खः ।

मंगल बुद्धया श्रावक श्राविकापिं अरहन्त मजू धयापिं छम्ह हे मदु । बुद्धया समीपय् वय् मफुपिं हे जक अरहन्त मजुसे ल्यंगु जुयाचवन ।

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्वः-

उगु अवस्थाय् गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व दिपंकर तथागतया पाले सुमेध ऋषी जुया चवंबले दिपंकर बुद्धया पाखें बुद्ध ज्वीगु नियत

(३३)

ब्याधि प्राप्त याय धुंकाः संसारे आपालं चाःत्युत्त्यूं मंगल बुद्धया पाले
सुरुची धयाम्ह ब्राम्हण जुयाः निगन्धु ग्रन्थ, स्वंगू वेद, लोकायत ग्रन्थ,
महापुरिस लक्षण ग्रन्थ, आदि ज्ञानं पारंगत जुया बिज्याःमह
जुयाचवन । उलिजक मखु सुरुचि ब्राम्हण उगु जमानाय धनसम्पत्तिं
पूर्णमह दकसिवे तःमिम्ह महाजन नं जुयाचवन ।

छन्हु सुरुचि ब्राम्हण मंगल बुद्धयाथाय् धर्म देशना न्यना
बिज्यागु अवस्थाय् धर्मदेशना न्यने मात्रं सुरुचि बोधिसत्त्वया मन अति
हे प्रशन्न जुयाः मनय् बुद्ध प्रति श्रद्धा उत्पन्न जुल । अले वसपोलं मंगल
बुद्ध सहित भिक्षु संघयात कन्हे खुन्हुया लागि भोजन निमन्त्रणा याना
बिज्याःगु जुयाचवन । सुरुचि बोधिसत्त्वं भोजन निमन्त्रणा याना
बिज्याःगुलिं मंगल बुद्ध वसपोलयाके थुकथं प्रश्न यानाबिज्यात - “गुलि
भिक्षुपिं निमन्त्रणा याय्गु ?” थ्व खँ न्यनाः सुरुचि ब्राम्हणं धयाबिज्यात
- “छलपोलया भिक्षुपिं गुलि दु ?” बुद्धं धयाबिज्यात - “फुक्क चेलापिं
यानाः १ लाख करोड भिक्षुपिं दु ।”

सुरुचि बोधिसत्त्वं बुद्ध प्रमुख १ लाख करोड भिक्षुपिं सकलसित
वसपोलया छुयें भोजन सःता बिज्यात । बुद्धं मौन जुयाः बोधिसत्त्वया
भोजन स्वीकार याना बिज्यात । बोधिसत्त्व ब्राम्हणं भोजन निमन्त्रणा
यानाः लिहाँ बिज्याय् धुंकाः तिनि वसपोलया उलिमछि भिक्षुपिन्त भोजन
याकेगु निंस्ती थाय्या प्रबन्ध गय्यानाः मिले याय्गु ज्वी, थाय् गाके फैला
थें धकाः थाय्या लागि धन्दा कयाबिज्यात । बोधिसत्त्व जुयाचवंमह
ब्राम्हणया चान्हे न्त्योःहे मवय्क धन्दा जूगु कारणं त्रावतिंस देवलोके
इन्द्रया आशन हे डगे जुल ।

थुगु कारणं देवराज इन्द्र मनुष्य लोके सिंकःमि या भेष कयाः
बोधिसत्त्व ब्राम्हणयाथाय् वयाः न्यन - “थन सिं कःमी ज्या याय्गु
दुला ?” ।

ब्राह्मण - "छं छु छु दय्क्य सः ?"

इन्द्र - "जिं धर्मशाला, बिहार, छुयें आदि फुक्कं दय्क्य सः जिं मंसःगु बिच्चा धयागु हे मद् ।"

थुलि खँ न्यने धुंकाः सुरुची ब्राह्मणं सिंकःमी इन्द्रयात थुलि ज्याला बीगु धकाः क्वःछिनाः धर्मशाला दय्क्य वीगु लागि बोधिसत्व ब्राह्मणं सिंकमियाके ज्याला गुलि काय्गु धकाः न्योबले सिंकःमी आः थथें ज्याला म्वाःनि ज्या निं याय् धकाः ज्या शुरु यात ।

सिं कःमी ७ गू रत्नं छायापिया तःगु तसकं बाँलाःगु भिनिगू योजन दुगु धर्मशाला दय्का बिल । लुँयागु लह्याय् वहःयागु स्वाँ वहःयागु लह्याय लुँयागु स्वाँ व लुँयागु लह्याय् माणिक, हेरा आदि बुत्ता तयाः दय्काबिल । धर्मशाला छ्चाख्यरं अनेक रत्नया बार तयाबिल । संघपिनि त्वनेत लः, पात्रसिलेगु लः आदि समेत फुक्क आवश्यक सामानत पुरेयानाबिल । धर्मशाला सिधय्काः इन्द्रं सुरुचि बोधिसत्व सःताः सिधःगु धर्मशाला क्यँबले बोधिसत्व तसकं हर्षित जुयाबिज्यात । थुगु धर्मशाला पक्का नं देवतापिसं हे दय्काब्यूगु ज्वी धकाः मने तयाः सुरुचि ब्राह्मणया थुगु धर्मशाला प्रति तसकं श्रद्धा उत्पन्न जुल । थपायसकं बाँलाःगु धर्मशालाय् छन्हु जक भोजन याकां छुयाय् धकाः ७ न्हु तक हे भोजन याकेगु निश्चय यात । थथे मती वःथें बोधिसत्वं बुद्धयाथाय् वनाः प्रार्थना याःबिज्यात । थुगु प्रार्थनायात बुद्धं स्वीकार याना बिज्याःगुलिं सुरुची बोधिसत्वं ७ न्हु यँकं बुद्ध प्रमुख १ लाख करोड भिक्षुपिन्त गवपान धयागु क्षीर भोजन दान बियाबिज्यात । थथे भोजन दान ब्यूबले १२ गू योजन दुगु धर्मशालाया थासं नं. मगानाः भिक्षुपिसं थःथःगु श्रद्धि बलं थाय् तक्यानाः च्वनाबिज्यात । न्हेन्हु तक लगातार देवता व मनुष्यपिसं आपालं श्रद्धा बृद्धि यानाः भोजन याकल । ७ न्हु दुःखुन्हु सुरुची बोधिसत्वं

भिक्षुपिं सकसितं चीवर, पात्र, घ्यो, चिकं, कस्ती, साखः आदि तयाः दान
 बियाबिज्यात । उगु अवस्थाय् मंगल बुद्धं भोजन अनुमोदन बाख् कना
 बिज्याय् धुंकाः वसपोलं थःगु अनागतंश ज्ञानं स्वया बिज्याःबले सुरुची
 बोधिसत्व लिपा वसपोलं थें हे सब्बञ्जुत ज्ञान प्राप्तम्ह बुद्ध ज्वीतिनिगु
 खंकाबिज्यात । अले बुद्धं सुरुची बोधिसत्व यात संबोधन यासे थथे
 धयाबिज्यात - “हे सुरुची उपासक । छ जुलसां लिपा छगू लाख व निगू
 असंख्य कल्प लिपा गौतम धयागु नामं जि थें तुं बुद्ध ज्वी तिनि ।” थथे
 बुद्ध पाखें पक्कागु आशिर्वादया बारे न्यने दया सुरुची ब्राम्हण थौं हे बुद्ध
 ज्वीम्ह थें लयलय् तायाबिज्यात । अले वसपोलं थः पक्कां बुद्ध ज्वीम्ह
 जूगुलिं थःत गृहस्थी च्वनाः काम सुखे भुले जुयाच्चवने मज्यूगु व गृह
 जंजालयात याकनं चफफुनाः बुद्ध शासने प्रब्रज्या ज्वीगु मती तयाः दक्को
 श्री सम्पत्ति त्याग यानाः भिक्षु जुयाबिज्यात । प्रब्रज्या जुयाः बुद्धया
 त्रिपीटक धर्मयात अध्ययन यायां ध्यान भावना यायां छुं दिन लिपा
 अभिञ्जाण ५ गू व समापत्ति ८ गू प्राप्त यानाः जीवनकाःछि बुद्ध शासने
 बितेयानाः थुगु देह तोताः ब्रम्ह लोके जन्म काःबिज्यात ।

Dhamma Digital

सारमन्द कल्प

७. सुमन बुद्ध

सुमन बुद्ध नीच्याम्ह तथागतपिं मध्ये न्हेम्हम्ह बुद्ध खः ।

मंगल बुद्ध परि निर्वाण जुयाः छसीकथं मनूतयगु आयू घटे जुयाववं भिदं तकनं कुहाँवन । अनं हानं कलियुग वयधुंकाः छसीकथं मनूतयगु आयू थहाँवनाः असंख्य आयू दुगु कल्पे ध्यन । असंख्य आयू नं छसीकथं कुहाँ वयाः ग्वीदो दँया आयू ध्यंगु अवस्थाय् निर्वाणया लँ चायूका बिज्याइम्ह सुमन बुद्ध लोके उत्पन्न जुल । वसपोल सुमन बुद्ध मेखला धयागु देशे सुदत्त धयाम्ह जुजुया कूले सिरीमा धयाम्ह अग्र महारानीया गर्भे जन्म काःबिज्यात । बैश जाया वःलिसे स्वंगू ऋतुयात योग्य ज्वीकथं वसपोलयात स्वंगू दरवार थुकथं नां तयाः दयूकाब्यूगु जुयाचवन ।

(१) चन्द दरवार

(२) सुचन्द दरवार

(३) वत्तंस दरवार

वसपोल थुपिं स्वंगू पासादय् वत्तंसिका युवराजी प्रमुख ६३ लाख सेविका पिसं सेवा याकाः गुदो दँ (९ हजार वर्ष) तक सुख भोग यानाबिज्यात । अनलि वत्तंसिका युवराजीया पाखें वसपोलया अनुपम धयाम्ह काय् छम्ह दयधुंकाः वसपोल बुढा-बुढी, रोगी सीम्ह व भिक्षु आदि प्यंगू निमित्त खन । थुपिं प्यंगू निमित्त खने धुंका बोधिसत्त्वया मनय् संवेग उत्पन्न जुयाः वसपोलं मंगल किसि गयाः गृहत्याग यानाबिज्यात । बोधिसत्त्वं गृहत्याग याःगु खबर न्यना वसपोलया आपालं

(३७)

सेवकपिं (३० करोड मनूत) नं वसपोलया ल्यू ल्यू त्यागी जूबन ।
 बोधिसत्त्वं थुपिं आपालं त्यागिपिं सहित भिला तक दुष्कर चर्या यानाः
 बैशाख पुन्ही खुन्हु अनोमा धयागु निग्रमे च्वंम्ह अनुपम धयाम्ह
 महाजनया म्हायाय्त्नं ब्यूगु क्षीर भोजन भपाः बिज्यानाः अनुपम धयाम्ह
 आजिवकं ब्यूगु घाँय् च्याम्हू गांगो सिमा (नाग वृक्ष) क्वे
 लायाबिज्यात । घाँय् लाया बीवं उकी उत्पन्न जूगु आशने प्यंगू वीर्ययात
 न्हयोने तयाः प्यतुना बिज्याः बले द्यो निभाः मबीनिवं आपालं सेना सहित
 वःम्ह देवपुत्र मार सहित पञ्चमार यात त्याका बिज्यात । अनं लिपा
 रात्रीया स्वंगू यामे स्वंगू ज्ञानं प्राप्त यानाः द्यो तुईसाथ वसपोल सर्वज्ञ
 बुद्ध जुया बिज्यात । वसपोल बुद्ध, बुद्ध जुयाः सप्त सप्ताह (४९ न्हु)
 तक नाग वृक्ष (बोधिबृक्ष) या क्वय् च्वनाबिज्यात । वयां लिपा ब्रह्मा
 वयाः वसपोलया पाखें धर्मदेशना याना बिज्याय्त प्रार्थना याना
 बिज्याः गुयात स्वीकार याना बिज्यानाः सुयात धर्मदेशना याय्माली
 धकाः थःगु ज्ञानं स्वया बिज्याः गु वखते वसपोल नापं गृह त्याग यानाः
 पिहाँवःपिं ३० गू करोड भिक्षुपिं व वसपोलया चिरिमां पाखें दुम्ह किजा
 शरण राजकुमार व पुरोहितया काय् सावितत्थ धयाम्ह कुमार आदि थुपिं
 बुद्धया धर्म न्यनेगु संस्कार दुपिं धकाः खंका बिज्यात । अले सुमन बुद्ध
 बुद्ध गयां निसें आकाश मार्ग मेखला धयागु बगैचाय् बिज्यात । बगैचाय्
 कुहाँ बिज्यानाः किजा शरण व पुरोहितया काय् सावितत्थ कुमार सहित
 थः नापनापं गृहत्याग यानावःपिं भिक्षुपिं ३० गू कोटी सहित एकलाख
 मेपिं परिषदपिन्त नं धर्म चक्र सूत्र देशना यानाबिज्यात । धर्म देशना
 न्यना आपालं देव मनुष्यपिसं अमूल्य ज्ञान लाभ यानाकाल ।

(३८)

सुमन तथागतया अग्र श्रावक (भिक्षुपिं)	शरण व सावितत्थ
सुमन तथागतया अग्र श्राविका (भिक्षुणीपिं)	शोणा थेरी व उपशोणा थेरी
सुमन तथागतया नीजि सेवक	उदेन कुमार भिक्षु
सुमन तथागतया उपासकपिं	वरुण व शरण
सुमन तथागतया उपासिकापिं	चाला व उपचाला
सुमन तथागतया मह धिःकः	९० कु हाकः दु

वसपोल सुमन तथागत मनूतयूगु आयू ९० हजार बर्ष (ग्वीदोल दँ) दुबले जन्म काःबिज्याम्ह खः ।

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

सुमन बुद्धया पाले गौतम बुद्ध जू बिज्याइम्ह बोधिसत्त्व अटुल धयाम्ह नागराजा जुयाबिज्याःगु जुयाच्वन । सुमन बुद्धं धर्मचक्र प्रवर्तन यानाः धर्म देशना याना बिज्यानाः देशं देशे थासं थासे चाचाःहिलाः बाखँ कना बिज्यानाः अमृत वा गाका बिज्याना च्वंबले गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व आपालं ऋद्धि शक्ति दुम्ह अटुल धयाम्ह नागराजा जुयाः नागलोके च्वना बिज्याःगु जुयाच्वन । लोके अविद्या अन्धकार तद्धयाय् फुम्ह बुद्ध उत्पन्न जूगु समाचार न्यनाः अटुल नागराजां आपालं थःथिति परिवारपिं मुंकाः बुद्ध च्वनाबिज्याःथाय् वल । अन थ्यनेवं नागराजां अनेक प्रकारया बाजागाजां पूजा यानाः वशत्र आदि दान बियाः त्रिशरण गमन व पञ्चशील प्रार्थना यात ।

थथे श्रद्धा दुम्ह नागराजायात खनाः बुद्धं थःगु अनागतंश ज्ञानं ध्व सु ज्वी धकाः स्वया बिज्याःबले थुम्ह नागराजा भद्रकल्पे गौतम कूले शाक्यमुनी बुद्ध धकाः प्रख्यात ज्वीतिनिम्ह धकाः सीका बिज्यात । अले सुमन बुद्धं अटुल नागराजायात भद्रकल्पे गौतम धका प्रख्यातम्ह बुद्ध

ज्वीतिनि धकाः भविष्यवाणी याना बिज्यात । अटुल नागराजां बुद्धया
भविष्यवाणी व आशिर्वाद न्यनाः अतिकं हर्ष तायकाः थःगु नागलोके
तुं लिहाँ बिज्यात ।

(४०)

सारमन्द कल्प

८. रेवत बुद्ध

रेवत बुद्ध निच्याम्ह तथागतपिं मध्ये च्याम्हम्ह बुद्ध खः ।

सुमन बुद्ध परिनिर्वाण जुया बिज्याय् धुंकाः ९० हजार वर्ष (ग्वीदोल) दुगु सत्ययुगं मनूतय्गु लोभ, क्रोध आदि क्लेशया कारणं मनूतय्गु आयू घटे जुयाववं १० वर्ष (भिदं) थ्यंकःवल । अनं हानं उगु युग नास जुयाः सत्ययुग उत्पन्न जुल । सत्ययुगे मनूतय्गु आयू हानं असंख्य वर्ष थहाँ वन । प्राणीपिनि क्लेशया कारणं मनूतय्गु आयू सच्छिदँय् दच्छि यायां घटे जुजुं वनाः ६० हजार वर्ष (ख्वीदोल) थ्यंकः वल ।

थुगु समय तुसिता भुवने पारमी पुरेयाना बिज्याय् धुंकूम्ह बोधिसत्त्वयात देवतापिसं मनुष्य लोके बुद्ध जूबिज्याय्त् प्रार्थना याःगुलिं वसपोल बोधिसत्त्वं पञ्चमहाविलोकन (काल, देश, द्वीप, कूल व मातु आयू परिच्छेद) पुरेजुगु स्वया बिज्यानाः मनुष्य लोके कुहाँ बिज्यानाः सुधन्यवती धयागु देशय् विपुल धयाम्ह जुजुया कूले विपुला देवी अग्रमहारानीया गर्भे च्वंबिज्यात । कथहनं ९ महिना फुनाः १० महिना दुगु अवस्थाय् बैशाख पुन्हीखुन्हु छगू बगैचाय् मां विपुलाया कोखं वसपोल बोधिसत्त्व जन्म जुयाबिज्यात । वसपोलयात रेवत धकाः नां छुत ।

रेवत बोधिसत्त्व तःधिकः जुया वसेलि वसपोलयात स्वंगू मौसमे च्वनेगुलागि स्वंगू प्रकारया दरवारत थुकथं नां तयाः दना विल । सुदस्सन दरवार, रत्नगधी दरवार व आवेल दरवार आदि ।

(४१)

बैश जाया वसेलि वसपोलयात सुदस्सना युवराज्ञी नाप विवाह यानाबिल । थुपिं स्वंगू दरवारे वसपोलं सुदस्सना युवराज्ञी प्रमुख ३३ हजार सेविकापिसं चाहवीका ६ हजार वर्ष तक पञ्चकाम सुख भोग यानाबिज्यात । उगु अवस्थाय सुदस्सना युवराज्ञीया पाखे वरुण धयाम्ह पुत्ररत्न छम्ह लाभ जुल । पुत्ररत्न प्राप्त जूगु साधसाथे रेवत बोधिसत्त्वं छन्हु प्यंगू निमित्त (बुढा-बुढी, रोगी-मनु, सीम्ह मनु व छम्ह त्यागी मनु) खना ध्व संसारया सत्यगु स्वभाव धर्मयात ध्वीका: तसकं हे विरक्त जुया बिज्यात । थुलि ज्वी धुंका: मंसिर पुन्हीबले चन्द्रमायात सम्पूर्ण नक्षत्रं चा:हिलीगुंथे प्यंगू अंगं युक्तगु सेनापिं सहित आजानी धयाम्ह सलं सालायंकूगु रथे च्वना: रेवत बोधिसत्त्वं गृहत्याग यानाबिज्यात । वसपोलया नाप १ करोड परिवारपिसं नं ल्यूल्यु वना: गृह त्याग यात ।

रेवत बोधिसत्त्वं थ: नापं गृहत्याग यानाव:पिं १ करोड परिवार पिं सहित ७ महिना तक घोर दुष्कर चर्या याना: बैशाख पुन्ही खुन्हु साधुदेवी धयाम्ह महाजन पुत्री दान ब्यूगु क्षीर भोजनयात पीगुप्ये याना: भपा: बिज्यात । अनं लिपा वरुलिण्ड धयाम्ह आजिवकं दान ब्यूगु घाय् च्याम्हू कया: गांगो सिमा (नागबृक्ष) या क्वय लाया: प्राप्त जूगु ५३ कु हाक:गु आशानय प्यंगू वीर्ययात न्ह्योने तया: फ्यतुना बिज्यात । आशानय फ्यतुना बिज्याय धुंका: वसपोलं न्यागू प्रकारया मार **

** (क) देवपुत्र मार (ख) स्वन्ध मार (पञ्चस्वन्ध मार) (ग) कलेश मार (राज्य सुखयात भोग याय मास्ति वैगु) (घ) अभिसंस्कार मार (उत्पत्ति विनासं दु:ख बीगु मार) (ङ) मच्चु मार (सीगु भय बद्दगु मार) ।

(४२)

यात त्याका बिज्यानाःमहा अटुल धयागु नां प्राप्त यानाबिज्यात । कथहनं वसपोलं उखुन्हु हे पुव्वेनिवास ज्ञान, दिव्व चक्खु ज्ञान व आसवक्खय ज्ञान प्राप्त यानाः रात्रीया अन्तिम प्रहरे बोधिज्ञान प्राप्त याना बुद्ध जुयाबिज्यात । रेवत बुद्ध बुद्ध जुया बिज्याःगु दिनं निसें बोधि बृक्षया जःखः सप्तसप्ताह (४९ न्हुतक) च्वनाः बोधिज्ञानया बारे अध्ययन यानाच्वना बिज्यात । ४९ न्हुतक वसपोलं छुं हे प्रकारया आहार सेवन याना विमज्याः । ४९ न्हु लिपा थःम्हं प्राप्त यानागु बोधिज्ञान सुयात बोध यायमाली धकाः ज्ञानं स्वया बिज्याःगु बखते संसारय् अपोलं अपो मनूत कलेश बःबःथाकाः अज्ञानया बसय् च्वनाच्वंपिं जक खंकाः थुजाःपिं मूर्खतय्सं अमूल्य ज्ञानयात थ्वीकाकाय् फैगु खःला धयाथें निराश जुया बिज्याःगु अबस्थाय् ब्रह्मा वयाः वसपोलयात संसारय कलेश सालुपिं मनूतनं दुगु बिषयात कयाः सुचं बियाः बुद्धं प्राप्त याना बिज्याःगु अमूल्य ज्ञान बारे धर्मदेशना याना बिज्याय्त प्रार्थना याःवल ।

अनंलि बुद्धं ब्रह्माया प्रार्थनायात स्वीकार यानाः थुगु अमूल्य ज्ञान सुयात कनेमाली धकाः बुद्ध ज्ञानं स्वया बिज्याःगु बखते वसपोलनापं गृह त्याग यानावःपिं १ करोड परिवारपित खंका बिज्यात । ईमित ज्ञान कनेगु लागि वसपोल वरुणाराम धयागु बगैचाय् बिज्यानाः अनेक प्रकारया ऋद्धि प्रातिहार्य क्यनाः धर्मचक्र प्रवर्तन यानाबिज्यात । उगु अवस्थाय् आपालं मनूतसें श्रोतापन्न, सकृदागामी, अनागामी व अर्हन्त तक नं जुयाः मनुष्य जीवनयात सार्थक याना काल । थुगु दिनं निसें रेवत बुद्धं बोधिज्ञानयात थासं थासे, गामं गामे प्रचार याना बिज्यात ।

(४३)

रेवत बुद्धया अग्र श्रावक (भिक्षुपिं)	वरुण भिक्षु व ब्रह्मादेव भिक्षु
रेवत बुद्धया अग्र श्राविका (भिक्षुणीपिं)	भद्रा धेरी व सुभद्रा धेरी
रेवत बुद्धया नीजि सेवक भिक्षु	सम्भव भिक्षु
रेवत बुद्धया महधिकः	८० कु हाकः
रेवत बुद्धया आयू	६० हजार वर्ष

रेवत बुद्धया रश्मि न्ह्याबलें छगू योजन तक फैले जुयाचवनी ।

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

रेवत बुद्धया पाले शाक्य मुनी बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व रमावती देशय् अतीदेव धयाम्ह ब्राह्मण जुयाचवन । रेवत बुद्ध धर्मचक्र सूत्र देशना याना बिज्याय् धुंकाः धर्म प्रचार जुयाववं थुम्ह अती देव ब्राह्मण जुयाचवम्ह बोधिसत्त्वयात नं रेवत बुद्धया बारे ज्ञान दत । अले वसपोलं रेवत बुद्धया दर्शन याः बिज्यात । बोधिचित्त संस्कार दुम्ह वसपोल अतीदेव ब्राह्मण बोधिसत्त्वं ३२ महापुरुष लक्षण व ८० गू ब्यञ्जनं युक्तम्ह रेवत बुद्धया शोभां युक्तगु रुप खनाः प्रभावित जुयाः बुद्धयागु शील, समाधि व प्रज्ञा आदि गुणयात दोछिपु कविता दय्काः प्रशंसा यानाः दोछी वंगु चीवर वसपोलयात दान यात । रेवत बुद्धं थुम्ह अतीदेव ब्राह्मणया श्रद्धा खनाः ध्व ब्राह्मण सुज्वी धकाः थःगु अनागतंश ज्ञानं स्वया बिज्यानाः थथे भविष्यबाणी याना बिज्यात - “थुम्ह अतीदेव ब्राह्मण भविष्ये भद्र कल्पे जि थें हे स्वंगू लोक * या अग्रम्ह बुद्ध ज्वीतिनि । वसपोल गौतम गोत्रया शाक्य कूलय् शाक्यमुनी गौतम बुद्ध धाय्काः प्रख्यात ज्वीतिनि ।” रेवत बुद्ध पाखें अतीदेव ब्राह्मणं थज्याःगु

* सत्तलोक, संखार लोक व ओकास लोक

आशिर्वाद रूपी भविष्यवाणी न्यने दयाः वसपोल बोधिसत्त्व थःनं पक्का
बुद्ध ज्वीगु जुल धकाः तसकं लय्तायाः पारमी पुरेयाय्गुली उत्साहित
जुयाबिज्यात । बुद्ध ज्वीमह व्यक्तिं अल्छीपनायात वान्छूवय्माः धकाः
थःत थम्हं वीर्ययात उत्साह यानाः दान, शील, नैष्कर्म्य आदि दशपार
मिता धर्मयात पुरेयाय्त् न्हियान्हिथं मेहनत यायां उगु जन्मे फचिंफत्तले
धर्म कार्य यायां देवलोके जन्म काः बिज्यात ।

सारमन्द कल्प

९. शोभित बुद्ध

शोभित बुद्ध नीच्याम्ह तथागतपिं मध्ये गुम्हम्ह बुद्ध खः ।

रेवत बुद्ध परिनिर्वाण जुया बिज्याय् धुंकाः छसीकथं मनूतयगु पापकर्म बढे जुजुं पापकर्मया फलं मनूतयगु आयू भिदं ध्यन । वयांलिपा मनूतयसं धर्मयात रक्षा याःगु कारणं मनूतयगु आयू थहाँ ववं असंख्य वर्ष तक ध्यन । थ्व असंख्य आयू मनूतयगु कलेशया कारणं सच्छि दँय् दच्छि कुहाँ ववं ९० हजार वर्ष तक ध्यन ।

धुगु अवस्थाय् तुसिता भूवने च्वना बिज्याःम्ह पारमितां पूर्णम्ह शोभित बोधिसत्त्वयात देवतापिसं बुद्ध जुया बिज्याय्त प्रार्थना याःगु कारणं बोधिसत्त्वं मनुष्यलोकय् पञ्चमहाविलोकन (काल, देश, द्वीप, कूल, मातु आयु परिच्छेद) यात थःगु अनागतंस ज्ञानं स्वया बिज्याःबले धुगु न्यागू तत्त्वत नं पूरा जुया च्वंगु अवस्थायत सीका बिज्यात । मनुष्य भूवने बुद्ध ज्वीगु लागि जन्म काःवंसां जिल धयागु सीका बिज्यानाः वसपोल तुसिता भूवनं कुहाँ बिज्यानाः जम्बुद्वीपे तसकं नामीगु सुधम्मा धयागु देशे राज्य यानाच्वंम्ह सुधम्म धयाम्ह जुजुया अग्रमहारानी सुधम्माया गर्भे च्वंबिज्यात । कथहनं फिला फुसेंलि बैशाख पुन्ही खुन्हु वसपोल बगैचाय् जन्म जुयाबिज्यात । वसपोलयात शोभित धकाः नां छुत । शोभित बोधिसत्त्व तःधिकः जुया वसेंलि वसपोलयात सप्तरत्नं युक्तगु कुमुद पासाद, नालीय पासाद व पदुमा पासाद धकाः स्वंगू ऋतुयात मिलेज्वीक च्वनेत स्वंगू प्रकारया दरवारत दय्काबिल । वैश जाया वसेंलि वसपोलयात मखिला देवी युवराज्ञी नाप विवाह याना

(४६)

बिल । वसपोलं उगु स्वंगू दरवारे मखिला देवी युवराज्ञी प्रमुख ७० हजार सेविकापिं नाप २० हजार वर्षतक लौकिक सुख भोग याना बिज्यात । कथहनं वसपोलया मखिला देवीया पाखें सिंह कुमार धयाम्ह काय् छम्ह दत । अनं लिपा वसपोलं प्यंगू निमित्त (बुढा-बुढी, रोगी, सीम्ह व त्यागी) खनाः मनय् तसकं विरक्त वयूकाः छकोलं बेहोश ज्वीम्ह थें च्वंक ग्यानाः दरवारे दुहाँ बिज्यात । वसपोल शोभित बोधिसत्त्वं दरवार दुने हे थःगु सँ थम्हं खानाः प्रब्रज्या जुयाः आनापान ध्यानयात बृद्धि यानाः प्यंगू ध्यानं युक्त जुयाः दरवार दुनेहे न्हेन्हु तक दुष्कर चर्या यानाः ८ गू समापत्ति व ५ गू अभिज्ञा प्राप्त यानाबिज्यात । मखिला देवी युवराज्ञी दान ब्यूगु क्षीर भोजन भपाः बिज्यानाः अनहे च्वनाः आनापाना ध्यान यायां ऋद्धी प्राप्त जुल । वसपोलं गृह त्याग याय्मास्तिवःगु चित्त बारं बार उत्पन्न जुयाः थथे अधिस्थान याना बिज्यात - “ध्व जिगु दरवार जितः गन बोधि ज्ञान प्राप्त ज्वीगु खः, अन थ्यंकः वनेमा ।”

बोधिसत्त्वया अधिस्थान अनुसार दरवार ब्वयावन । उगु अवस्थाय् ब्वयावनाच्वंगु दरवारे लँधुच्छ्र बाजा गाजा सलं जायकाः यंकूगु जुयाच्वन । उलिजक मखु सिमां जक मध्वयूक दरवार थहाँ वंगु जुयाच्वन । गांगोमा (नाग वृक्ष) बोधिवृक्ष सिमाक्वे दरवार थ्यनेसाथ बोधिसत्त्वं हानं थुकथं अधिस्थान यात - “जिं पिहाँ हुँ धाय्म्वायूक दरवार दुनेच्वंपिं फुक्क मिसा मिजंत पिहाँ वनेमा ।”

वसपोलया अधिस्थान अनुसार दरवारे दुनेच्वंपिं फुक्कं मनूत पिहाँ वंबले दरवारे बोधिसत्त्व याकःचा जुल । वसपोल बोधिवृक्ष सिमाक्वे दिकूगु दरवारे दुने हे ध्यान च्वनाः बोधिज्ञान प्राप्त यानाः बुद्ध जुया बिज्यात ।

धुकथं शोभित बुद्धं चतुआर्यं सत्यं ज्ञानं ध्वीकाः सप्तसप्ताह
 (४९ दिन) तक बोधि वृक्षमाया जःखः न्हेन्हु न्हेन्हु न्ह्यथाय च्वनाः
 बोधिज्ञानबारे सीके बाँकि दनिगु ज्ञानबारे अध्ययन याना बिज्यात । ४९
 न्हु फुकाः ब्रह्मा वयाः धर्म देशनां याना बिज्याहुँ धकाः प्रार्थना
 याः वः गुलिं सुयात धर्म देशना याय माली धकाः थः गु ज्ञानं स्वयाबिज्याः बले
 बुद्धं वसपोलया चिरिमांया कायुपिं असम राजकुमार व सून्यत्त निम्ह
 राजकुमारपिनि पूर्व संस्कारयात खंकाबिज्यात । अले वसपोल प्रथम धर्म
 देशनाया लागि सुधम्मा धयागु बगैचाय् कुहाँ बिज्यानाः बगैचा नायोयात
 थः किजापिं निम्हेसित नं सः तके छूवयाः धर्मचक्र प्रवर्तन
 यानाबिज्यात । बुद्धया प्रथम धर्मदेशना न्यनाः आपालं मनूत व देव
 ब्रह्मापिन्त ज्ञान लाभ जुल ।

शोभित बुद्धया अग्र श्रावक (भिक्षुपिं)	सून्यत्त भिक्षु व असम भिक्षु
शोभित बुद्धया नीजि सेवक भिक्षु	अनोम भिक्षु
शोभित बुद्धया अग्र श्राविका भिक्षुणीपिं	नकुला थेरी व सुजाता थेरी
शोभित बुद्धया मुख्यम्ह दाता	जयसेन धयाम्ह जुजु
शोभित बुद्धया म्हधिकः	५८ कु हाकः

शोभित बुद्ध मनूतयगु आयू ९० हजार वर्ष दुबले जन्म जुया
 बिज्याः गु खः ।

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

शोभित बुद्धया पाले शाक्यमुनी बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व रमावती
 धयागु देशे सुजात ब्राह्मण जुयाः जन्म जूगु जुयाच्वन । वसपोल शास्त्र

(४८)

विद्यां पारंगत जुयाच्चन । दोलंदो चेलात तयाः इमित शास्त्र विद्या स्यनाः
 पूजा पाठ यानाच्चन । छन्हु वसपोलं लोके शोभित बुद्ध उत्पन्न
 जुयाबिज्याः गु खवर सीका बिज्यानाः संस्कारया कारणं थः गु फुक्क
 भन्भट्टत वांछूवयाः बुद्ध दर्शन याः बिज्यात । वत्तिस लक्षण व च्येगू
 व्यञ्जनं पूर्णम्ह बुद्धया दर्शनं प्रभावित जुयाः वसपोलयात श्रद्धापूर्वक
 निमन्त्रणा यानाः भोजन दान यानाबिज्यात । बुद्धया पाखें उपदेश न्यनाः
 त्रिशरण गमन वनाः वसपोल बुद्ध प्रति अभ प्रभावित जुयाः वर्षावास
 स्वला तक शोभित बुद्ध सहित आपालं भिक्षुपिन्त भोजनया लागि
 निमन्त्रणा याना स्वलातक श्रद्धापूर्वक महादान यानाः भक्ति
 यानाबिज्यात । शोभित बुद्धं सुजात ब्राह्मणया थज्योगु श्रद्धा खना
 आश्चर्य जुयाः थ्व ब्राह्मण सु ज्वी धकाः अनागतंश ज्ञानं स्वया
 बिज्याः बले वसपोल भद्रकल्पे गौतम धयाम्ह बुद्ध ज्वीम्ह धकाः सीका
 बिज्यात अले वसपोल बुद्धं स्वला पूर्वंगु भोजन अनुमोदनं लिपा उपदेश
 ब्यूबले सुजात बोधिसत्त्व भद्रकल्पे गौतम कूले शाक्यमुनी बुद्ध धायुकाः
 प्रख्यात ज्वीतिनिगु भविष्यवाणी यानाबिज्यात । बुद्धया पाखें थः गु भविष्य
 वाणी न्यनाबिज्यानाः सुजात बोधिसत्त्व तसकं प्रशन्न जुयाः अप्रमादी
 जुयाः दशपारमिता धर्मयात याकनं थहाँ वइकथं हौसला प्राप्त
 यानाबिज्यात । थुकथं वसपोल बोधिसत्त्व ज्ञानं भन भन थहाँ ववं
 देवलोके जन्म काः बिज्यात ।

वर कल्प

१०. अनोमदस्सी बुद्ध

अनोमदस्सी बुद्ध नीच्याम्ह तथागतपिं मध्ये झिम्हम्ह बुद्ध खः । शोभियत बुद्धं आपालं धर्म देशना यानाः आपालं प्राणीपिन्त धर्मया अमृत रस त्वंकु त्वंकु वसपोल परिनिर्वाण जुया बिज्यात । बुद्ध परिनिर्वाण जुया बिज्याय् धुंकाः छगू असंख्य कल्पतकं सुं हे बुद्ध लोके उत्पन्न जुया बिमज्याः । थुकथं छगू असंख्य कल्पतक सून्य कल्प वयाच्वन । छगू असंख्य सून्य कल्प फुना लिपा लोक्य वर कल्प उत्पन्न जुल । वर कल्पय् छसीकथं स्वम्ह तथागतपिं थुकथं उत्पन्न जुया बिज्यात ।

- (१) अनोमदस्सी बुद्ध
- (२) पदुम बुद्ध
- (३) नारद बुद्ध

अनोमदस्सी बोधिसत्त्वं झिंखुगू असंख्य वं छगू लाख कल्प तक उत्तमगु पारमिता पुरेयानाः अन्तिमगु जन्मे तुसिता भूवने च्वना च्वना बिज्यात । अले देवतापिसं मनुष्य भूवने बुद्ध जुयाबिज्याय्त् प्रार्थना याना बिज्यागुलिं वसपोलं पञ्चमहाविलोकन (काल, द्वीप, देश, कूल व मातु आयू परिच्छेद) स्वयाबिज्यानाः देवलोक तोता चन्दवती धयागु देशयात राज्य यानाच्वंम्ह यशवा धयाम्ह जुजुया कूले यशोधरादेवी धयाम्ह अग्रमहारानीया गर्भे च्वं बिज्यात ।

वसपोल गर्भे च्वं बिज्यासां निसें वसपोलया मांया शरीरं अनेक प्रकारया रश्मि ८० कु हाकः तक पिहाँवयाच्वन । बोधिसत्त्व गर्भे च्वना

बिज्यानाः ९ महिना फुनाः १० महिना दय्का सुनन्द धयागु बगैचाय्
जन्म जुयाबिज्यात । वसपोल जन्म जुया बिज्याःबले सप्त रत्न
वा गाःगुलि नां तय्त वःपिं ब्राह्मणपिसं वसपोल यात अनोमदस्सी धका
नाँछुत । छसी कथं वसपोल तःधी जुसेलि स्वंगू मौसमय् च्वनेगु लागि
स्वंगू प्रकारया दरबारत थुकथं नां तयाः दनाबिल ।

- (१) सिरी दरवार
- (२) उपसिरी दरवार
- (३) सिरीवड्ढन दरवार

वसपोल बोधिसत्त्वं सिरीमा देवी अग्रम्ह युवराज्ञी यानाः २३ हजार
सेविकापिसं घेरेयाकाः १० हजार वर्ष तक उगु स्वंगू दरवारे काम सुख
भोग यानाबिज्यात । सिरीमा युवराज्ञीया पाखें उपवान धयाम्ह काय् छम्ह
दय्धुंकाः वसपोलं प्यंगू निमित्त (बुद्धा-बुद्धी, सीम्ह मनु, रोगी मनु व
त्यागीम्ह मनु) खनाः ग्यानाः संसार खनाः तसकं विरक्त
जुयाबिज्यात । अले वसपोल खटय् च्वनाः गृहत्याग यानाः प्रब्रज्या
जुयाबिज्यात ।

बोधिसत्त्वं गृहत्याग यानाः पिंहा बिज्यात धयागु खवर न्यनाः
मेपिं स्वंगू कोटी मनूतनं वसपोलया ल्यू ल्यू गृहत्याग याना प्रब्रज्या
जुयावन । अनोमदस्सी बोधिसत्त्वं थुपिं स्वंगू कोटी परिवारपिं सहित १०
महिना तक दुस्कर चर्या यानाबिज्यात । १० महिना दुखुन्हु बिशाख
नक्षत्रे न्हिने अनुपम धयागु ब्राह्मण गामे भिक्षा फवं बिज्याःबले महाजन
पुत्री अनोपमां क्षीर भोजन दान बिल । क्षीर भोजन पीगुप्ये यानाः भपिया
बिज्याय् धुंकाः अनोम धयाम्ह आजिवकं श्रद्धा पूर्वक दान ब्युगु च्याम्हु
घाय् कयाः थाउपें सिमा (अर्जुन वृक्ष) धयागु बोधिवृक्षमाया क्वय् ह्वला

बिज्याः वले ३८ कु हाकः गु बज्जाशन उत्पन्न जुल । उगु बज्जाशने विर्यपूर्वक तप्यं दना बिज्यात । बैशाख पुन्ही खुन्हु निभाः मबीनिबले देवपुत्र मार आदि पञ्चमार यात त्याका छसीकथं पुब्बे निवास ज्ञान , दिब्बचक्षु ज्ञान, आसवक्खय ज्ञान आदि स्वंगू ज्ञानं युक्त जुयाः बोधिज्ञान प्राप्त यानाः बुद्ध जुया बिज्यात ।

अनोमदस्सी तथागत बोधिवृक्षमाया जखः सप्तसप्ताह (४९ दिन) तक च्वनाः बोधिज्ञानया बारे बिचाः यानाबिज्यात । अट्टम सप्ताहे ब्रह्मां बुद्धयात धर्म देशना याना बिज्यायगु लागि प्रार्थना याः वः गु स्वीकार याना बिज्यानाः सुयात धर्म देशना यायमाली धकाः थः गु ज्ञानं स्वयाबिज्याः बले वसपोल थः नापं ल्यूल्यु वयाः प्रब्रजित जूवः पिं स्वंगू कोटी त्यागीपिं लुमंका बिज्यात । अले वसपोल शुभवती धयागु देश लिक्क च्वंगु सुदस्सना धयागु बगैचाय् क्हाँ बिज्यानाः वसपोल नापं त्यागीजूपिं स्वंगू कोटी मनूत प्रमुख आपालं ब्रह्मा देव मनुष्यपिन्त नं. धर्मचक्र सूत्र कनाबिज्यात । उगु अवस्थाय् आपालं ब्रह्मा देव मनुष्यपिसं अमृतरूपी निर्वाण प्राप्त यानाकाय्त सफल जुल ।

Dhamma.Digital

अनोमदस्सी बुद्धया अग्रश्रावक भिक्षुपिं	निसभ व अनोम
अनोमदस्सी बुद्धया अग्रश्राविका भिक्षुणीपिं	सुन्दरी थेरी व सुमना थेरी
अनोमदस्सी बुद्धया नीजि सेवक भिक्षु	वरूण भिक्षु
अनोमदस्सी बुद्धया म्हाधिकः	५८ कु हाकः
अनोमदस्सी बुद्धया आयू	१ लाख वर्ष

गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व

अनोमदस्सी बुद्धया पाले शाक्य मुनी बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व देव राक्षस जुयाविज्यात । संसारय् मनूत पृथकजन जुयाच्वत्तले चाःट्टयु ह्युं थःगु कर्म शक्ति अनुसार गुबलें च्वेयागु गती गबलें क्वेयागु गती जन्म काइगु जुयाच्वन । अथेहे थःगु कर्म नियम अनुसार गौतम बुद्ध ज्वीम्ह बोधिसत्त्व नं अनोमदस्सी तथागतया पाले छम्ह देव राक्षस जुयाः जन्म कया बिज्याःगु जुयाच्वन । वसपोल देव राक्षस जूसां आपालं ऋद्धि शक्ति दुम्ह जुयाः आपालं राक्षस परिवारपिनि नायो वा सेनापति जुयाच्वन । छन्हु वसपोलं लोके अनोमदस्सी तथागत उत्पन्न जुयाविज्याःगु खबर सिल । अले वसपोल बोधिसत्त्वं आपालं दानशाला आदि दयकाः अनोमदस्सी तथागत प्रमुख भिक्षु संघयात निमन्त्रणा यानाः ७ न्हु तक महादान बिल । थुम्ह राक्षसया श्रद्धा व भक्तियात बिचाः यानाः अनोमदस्सी बुद्धं थुम्ह राक्षस सु ज्वी धकाः अनागतंश ज्ञानं स्वयाबिज्याःबले भद्र कल्पे गौतम कूले शाक्यमुनी बुद्ध ज्वीगु संस्कार दुम्ह धकाः सीकाबिज्यात । अले वसपोल बुद्धं ७ न्हु यागु भोजन अनुमोदन यानाः थुम्ह देव राक्षस सेनापति छगू असंख्य व १ लाख कल्प लिपा भद्र कल्पे गौतम बुद्ध धयागु नामं प्रसिद्धम्ह बुद्ध जुया बिज्याइ धकाः भविष्यवाणी यानाबिज्यात । बुद्धया पाखें थज्याःगु भविष्यवाणी न्यनाः बोधिसत्त्व राक्षस तसकं लयतायाः थःगु शक्ति अनुसार पारमी धर्म पुरेयाय्गुली इन अपो मेहनती जुजुं देवलोके जन्म काः बिज्यात ।

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाल भाषा)

१. महासतिपट्ठान सूत्र	३७. प्रौढ बौद्ध कक्षा
२. बुद्धया क्षिनिगू विपाक	३८. मूर्खम्ह पासा मज्जू
३. अभिघर्म (भाग-१)	३९. बुद्धया अर्थनीती
४. ऋद्धि प्रातिहार्य	४०. श्रमण नारद
५. वासेट्ठी घेरी	४१. उखानया बाखं पुच
६. यःम्ह म्हयायू	४२. पालिभाषा अवतरण (भाग-१)
७. पञ्चनीवरण	४३. न्हापायाम्ह गुरू सु ? (द्वि. सं.)
८. भावना	४४. पालि प्रवेश (भाग-१)
९. एकताया ताःचा	४५. पालि प्रवेश (भाग-२)
१०. प्रेमं छु ज्वी	४६. चमत्कार
११. त्रिरत्न गुण स्मरण	४७. बाखं (भाग-४)
१२. बुद्ध पुजा विधि (प्र. सं.)	४८. राहुल यात उपदेश
१३. मैत्री भावना	४९. अभिघर्म (चित्तकाण्ड छगुया
१४. कर्तव्य (प्र. सं.)	संक्षिप्त परिचय
१५. मिखा	५०. मणिचूड जातक
१६. परित्राण	५१. महाजनक जातक
१७. हृदय परिवर्तन	५२. गृही विनय (तृ. सं.)
१८. बुद्धया अन्तिम यात्रा (भाग-१)	५३. चरित्र पुचः (भाग-१)
१९. बुद्धया अन्तिम यात्रा (भाग-२)	५४. बौद्ध ध्यान : (भाग-२)
२०. कर्म	५५. शान्तिया त्वाथः
२१. बाखं (भाग-१)	५६. बुद्ध व शिक्षा (ख)
२२. बौद्ध ध्यान (भाग-१)	५७. विश्व धर्म प्रचार देशना
२३. बोधिसत्व	(भाग-२)
२४. शाक्यमुनि बुद्ध	५८. जातकमाला (भाग-१)
२५. अनतलक्खण सुत्त	५९. त्रिरत्न वन्दना व सूत्र पुचः
२६. मत्ति भिंसा गति भिनि	६०. चरित्र पुचः (भाग-२)
२७. अहिंसाया विजय	६१. त्रिरत्न वन्दना व पञ्चशीलया
२८. बाखं (भाग-३)	फलाफल
२९. महास्वप्न जातक (प्र. सं.)	६२. लुम्बिनी विपस्सना
३०. लक्ष्मी छो	६३. विश्व धर्म प्रचार देशना
३१. अभिघर्म (भाग-२)	(भाग-१)
३२. बाखंया फल (भाग-१)	६४. योगीया चिट्ठी
३३. बाखंया फल (भाग-२)	६५. संक्षिप्त बुद्ध जीवनी
३४. क्षान्ति व मैत्री	६६. बुद्ध धर्म
३५. प्रार्थना संग्रह	६७. जातक बाखं
३६. बाखं (भाग-२) (द्वि. सं.)	

६८. जातक माला (भाग-२)
 ६९. सर्वज्ञ (भाग-१)
 ७०. पालि प्रवेश (भाग-१, २)
 ७१. किशा गौतमी
 ७२. जप पाठ व ध्यान
 ७३. धर्म मसिनी
 ७४. तैमिय जातक
 ७५. त्रिरत्न गुण लुमके ज्ञानया मिखा चायेके (प्र. सं.)
 ७६. धम्मपद (श्लोकवद्ध भाषानुवाद)
 ७७. बाखं (भाग-५)
 ७८. सप्तरत्न धन
 ७९. सर्वज्ञ (भाग-२)
 ८०. दान
 ८१. वम्मिक सुत्त
 ८२. मध्यममार्ग
 ८३. महासीहनाद सुत्त
 ८४. भिम्ह काय व म्ह्यायु
 ८५. भिक्षु जिवन
 ८६. समथ व विपश्यना संक्षिप्त भावना विधि
 ८७. महानारद जातक
 ८८. भिम्ह मचा
 ८९. विवेक बुद्धी
 ९०. जंग लाइम्ह लाखे
 ९१. बुद्ध पुजा विधि (द्वि. सं.)
 ९२. स्वास्थ्य लाभ
 ९३. शिक्षा (भाग-१)
 ९४. शिक्षा (भाग-२)
 ९५. दृष्टि व तृष्णा
 ९६. विपस्सना ध्यान
 ९७. सतिपट्ठान भावना
 ९८. बाखं (भाग-६)
 ९९. धम्मचक्कपवतन सुत्त (प्र. सं.)
 १००. गौतम बुद्ध
 १०१. नेपालय २५ दै जिगु लुमन्ति
 १०२. बुद्ध व शिक्षा (क)
 १०३. शिक्षा (भाग-३)
 १०४. शिक्षा (भाग-४)
 १०५. महा स्वप्न जातक (द्वि. सं.)
 १०६. धम्मपद व्याख्या (भाग-१)
 १०७. धम्मपदया बाखं
 १०८. अभिधर्म (भाग-२) (द्वि. सं.)
 १०९. संसारया स्वापू
 ११०. धम्मपद (मुल पालि सहित नेपाल भाषय अनुवाद) (पाँ. सं.)
 १११. आर्दश बौद्ध महिलापिं
 ११२. बौद्ध नैतिक शिक्षा (भाग-१)
 ११३. वेस्सन्तर जातक
 ११४. निर्वाण (रचना संग्रह)
 ११५. त्रिरत्न गुण लुमके ज्ञानया मिखा चायेके (द्वि. सं.)
 ११६. पालिभाषावतरण (भाग-२)
 ११७. दिर्घायु ज्वीमा
 ११८. न्हुगु त्रिरत्न वन्दना व धम्मपद
 ११९. मनूर्तयगु पहः
 १२०. संस्कृति
 १२१. कर्तव्य (द्वि. सं.)
 १२२. विशेष म्ह मफैबले पाठ यायेगु परित्राण
 १२३. बुद्धया करूणा व ब्रह्मदण्ड
 १२४. विरकुशया बाखं
 १२५. त्रिरत्न वन्दना व परित्राण
 १२६. धम्मचक्कपवतन सुत्त (द्वि. सं.)
 १२७. पट्ठानपालि
 १२८. कर्म व कर्मफल
 १२९. शिक्षा (भाग-५)
 १३०. धर्मया ज्ञान (भाग-२)
 १३१. बौद्ध ध्यान
 १३२. संक्षिप्त बुद्ध वंश

मुद्रक : नील सरस्वती छापाखाना, लाजिम्पाट । फोन : ४१८०५४, ४२८१३१